

GRAMEX press

Aino Vennan

tunnelmat

Korvaukset

tarkasti perille

Taustalla soi

musiikki

2016

2

Kesän
festivaaleilla
Antti Tuisku

hän

TUIJA BRAX Syntyi 1965 Helsingissä. **Koulutus** oikeustieteen kandidaatti. **Työura** Kansanedustaja 1995–2015, mm. eduskunnan lakivaliokunnan puheenjohtaja ja puhemiesneuvoston jäsen. Vihreiden puheenjohtaja 1995–1997. Oikeusministeri 2007–2011, Suomen Sydänliiton pääsihteeri 2015–. **Luottamustoimia** Toiminut muun muassa Kirkon ihmisoikeuksien neuvottelukunnan varapuheenjohtajana ja Suomen Liikunta ja Urheilun (SLU) hallituksen varapuheenjohtajana. Nyt muun muassa Suomen Akateemisten Naisten Liiton puheenjohtaja. **Harrastukset** Yhteiskunnallinen toiminta, musiikki ja liikunta, hiihtää joka vuosi 90 kilometrin mittaisen Pirkan hiihdon.

Puheenjohtaja Brax

Haastattelu LAURI KAIRA
Kuva MATTI MATIKAINEN

Gramexin puheenjohtajaksi valittu entinen oikeusministeri Tuija Brax pitää monenlaisesta musiikista.

➤ **Montako levyä osapuilleen omistat?**
Satoja, mutta en ehkä tuhatta.

➤ **Miksi musiikki ja muu kulttuuri on sinulle tärkeää?**
Miksi elämä on tärkeää?

➤ **Millä mielellä lähdit Gramexin puheenjohtajaksi?**
Mukavaa voida olla hyödyksi asioissa, joihin on perehtynyt vuosien varrella. Jos rakastaa musiikkia, eikä kuitenkaan ole itse siinä mikään unohtumaton lahjakkuus, on hauskaa voida edistää asiaa muilla taidoillaan.

➤ **Miksi tekijänoikeudet ovat tärkeitä?**
Kyse on oikeudenmukaisuudesta. Tekijänoikeudet – sana kuvaa asian hyvin. Kyse on tekijän oikeudesta. Kansantaloudellisesti on Suomen kaltaiselle korkean osaamisen ja innovatiivisuuteen tähtäävän maan erityisessä intressissä nähdä tekijänoikeudet osana ansaintalogiikkaa, jolla tietointensiivisessä tuotannossa pärjätään.

➤ **Miten olet kohdannut tekijänoikeusasioita aiemmissa tehtävissäsi?**
Immateriaalioikeudet yleensä ja tekijänoikeudet erikseen ovat tämän päivän juristin peruskauraa. Olen avittanut niitä koskien taitelijaystäviäni

ja olen mitä moninaisimmissa lainsäädäntöhankkeissa vaikuttanut niiden juridiseen kehitykseen.

➤ **Millaisia haasteita näet tekijänoikeusjärjestöillä?**
Vastaus kuulostaa ehkä laajemminkin ajan-kuvalta: on oltava selkeitä, tehokkaita ja keskittyttävä olennaiseen. Mitä sujuvammin kaikki osapuolet kunnioittavat toisensa oikeuksia, sitä vähemmän häiritsevää hälinää. Aina tulee olemaan niitä, jotka näkevät oman etunsa mukaiseksi käyttää toisen työtä korvauksetta omiin tarkoituksiinsa. Siksi pitää myös levollisesti mutta päättäväisesti jaksaa viestiä silloinkin, kun asian luulisi jo olevan itsestään selvä.

➤ **Mikä on yleisin tapasi kuunnella musiikkia?**
Liikunnan avittajana, seurustelun/juhlinnan pohjana ja iltaisin stressinpurkajana musiikki on arkeni perushyödyke. Konserteissa ja osana muuta taidetta musiikki vetää korkeampiin sfääreihin.

➤ **Millaista musiikkia kuuntelet eniten?**
Vaihtelee todella paljon. Kerran kävin jopa avaamassa Tangomarkkinat. Olen hyvin sosiaalinen eläin ja siitä syystä perheenjäsenteni, sukulaisteni ja ystäväni soitanta ja laulanta jo yksinään täyttää viikkoani mukavasti ja noissa tilanteissa tyyllilajin valinta on heidän. Minä kuuntelen. Omatoimisesti hakeudun ehkä tavallista enemmän soulin, funkin ja etnon pariin. Tai no toisaalta, viihdyn myös klassisen musiikin parissa.

➤ **Liittykö johonkin levyyn tai konserttiin erityisiä muistoja?**
Liittyy. Mutta ne ovat yksityisiä. ●

Aino Venna 18

Reiska Laine 24

Stefan Kajanus 28

KANNESSA ANTTI TUISKU
KUVA: LAURI LAUKKANEN

Esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien tekijänoikeusyhdistys Gramex ry:n asiakaslehti
Pieni Roobertinkatu 16 A, 00120 Helsinki / toimitus@gramex.fi
puh. (09) 6803 400 / www.gramex.fi / Päätoimittaja Lauri Kaira
Toimitussihteeri Heikki Jokinen / Ulkoasu ja taitto Helena Kajander
Ilmestyy 4 kertaa vuodessa / 27. vuosikerta / Julkaisija Gramex ry
ISSN 0787-6564 / Painotyö Forssa Print / Painos 48 000 kpl

Osoitteenmuutokset gramex@gramex.fi

Vuoden 2006 alusta alkaen ilmestyneet Gramexpress-lehdet löytyvät verkkosivuilta www.gramex.fi

Pääkirjoitus

Päätoimittaja LAURI KAIRA

KUVA: MATTI MATIKAINEN

Kolme näkökulmaa musiikkiin

Alkukesän numerossamme musiikkia tarkastellaan kolmesta näkökulmasta. Ensinnäkin jutuja on musiikin käytöstä, muun muassa kesän suurilla musiikkifestivaaleilla sekä kauppojen ja liiketilojen taustamusiikkina.

Toiseksi kerromme siitä, miten musiikin käyttäjien maksamat Gramex-korvaukset löytävät perille juuri niille taiteilijoille ja tuottajille, joille ne kuuluvat. Kolmanneksi musiikkia katsotaan ammattitaiteilijoiden ja tuottajien näkökulmasta. Heille musiikki on yhtä aikaa sekä elämä että elanto.

Musiikki on pääroolissa suurilla kesäfestivaaleilla. Lavoilla nähdään tuttuja tähtiä, esimerkiksi Antti Tuisku kiertää tänä kesänä Suomea hengästyttävään tahtiin. Festivaalit ovat tärkeitä alueilleen sekä elämysten että taloudellisen hyödyn tuojina.

Musiikki soi taustalla -jutussa musiikkia katsotaan taustamusiikkioperaattorin ja musiikkia käyttävän kauppiaan näkökulmasta. Tutkimusten mukaan musiikilla on vahva vaikutus kuluttajien viihtymiseen ja ostokäyttäytymiseen.

Koska maailma muuttuu, myös taustamusiikkimarkkina kehittyi. Tuorein ilmiö on se, että ruotsalainen Spotify on alkanut tarjota pro-versiota, jota saa käyttää taustamusiikkina.

Tekijänoikeusjärjestön pitää hoitaa korvaukset tehokkaasti ja luotettavasti niille, joille ne kuuluvat. Kellontarkasti korvaukset perille -jutussa kerromme, miten Gramex sen tekee.

Taiteilijoista kuullaan kahta eri ikäpolven edustajaa – rumpali Reiska Lainetta ja muusikko Aino Vennaa. Äänitteiden tuottajista on esillä vinyylilevyihin painotuvan Svart Recordsin toimitusjohtaja Tomi Pulkki.

Näistä kolmesta suunnasta tässä lehdessä katsotaan musiikkia – musiikin käytön, levyjen tekemisen ja korvausten jakamisen näkökulmasta. Toimitus toivottaa hyviä lukuhetkiä. ●

Musiikki on taiteilijalle elämä ja elanto.

Ellie Goulding kuului viime vuonna usein Suomen radioista.

Love Me Like You Do vuoden radiohitti

Ellie Gouldingin laulamaa kappaletta *Love Me Like You Do* soitettiin yksityisissä radioissa viime vuonna eniten. Kappale soi vuoden aikana yhteensä 9 571 kertaa. Se tekee keskimäärin 26 kertaa päivässä. Kakkosena oli Lost Frequenciesin esittämä *Are You With Me* 8 869 soittokerralla. Kolmas ja samalla paras kotimainen oli **Sannin** *2080-luvulla*. Se soi yksityisillä radiokanavilla yhteensä 8 335 kertaa.

Kymmenen kärkeen mahtui vielä toinenkin kotimainen. Seitsemäntenä oli **Jari Sillanpään** *Sinä ansaitset kultaa* 6 639 soittokerralla. Kahdenkymmenen soitetuimman kärkeen mahtui yhteensä viisi kotimaista. Sijalla 17 on Haloo Helsinki! -yhtyeen *Kuussa tuulee* 5 614 soittokerralla, sijalla 18 **Jonne Aaronin** *Ota mut* 5 576 soittokerralla ja sijalla 19 **Juha Tapon** *Sinun vuorosi loistaa* 5 287 soittokerralla.

Tilaston laati Gramexin **Kari Niemelä** ja se perustuu radioiden Gramexille ilmoittamiin soittolistoihin.

Soitetuimmat

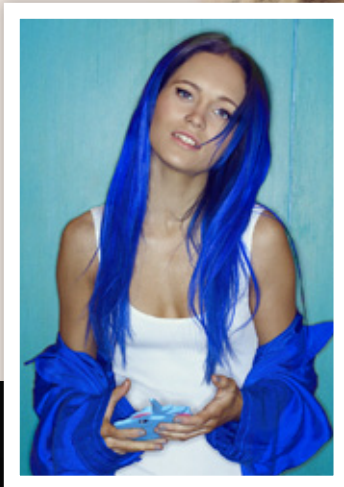
Soitetuimmat kappaleet vuonna 2015 yksityisissä radioissa / soittokertoja

- Ellie Goulding
Love Me Like You Do ♦ 9 571
- Lost Frequencies
Are You With Me ♦ 8 869
- Sanni
2080-luvulla ♦ 8 335
- Felix Jaehn
feat. Jasmine Thompson
Ain't Nobody (Loves Me Better) ♦ 7 734
- Ed Sheeran
Thinking Out Loud ♦ 7 342
- Maroon 5
Sugar ♦ 6 697
- Jari Sillanpää
Sinä ansaitset kultaa ♦ 6 639
- OMI
Cheerleader (Felix Jaehn Remix) ♦ 6 626
- Kygo feat. Parson James
Stole The Show ♦ 6 596
- Hozier
Take Me To Church ♦ 6 459
- Jason Derulo
Want To Want Me ♦ 6 446
- Avicii
Waiting For Love ♦ 6 323
- Rihanna feat. Kanye West & Paul McCartney
Fourfivesconds ♦ 6 309
- Kygo feat. Conrad
Firestone ♦ 6 273
- Lost Frequencies feat. Janieck Devy
Reality ♦ 5 782
- Major Lazer feat. Mō & Dj Snake
Lean On ♦ 5 685
- Haloo Helsinki!
Kuussa tuulee ♦ 5 614
- Jonne Aaron
Ota mut ♦ 5 576
- Juha Tapio
Sinun vuorosi loistaa ♦ 5 287
- Mark Ronson feat. Bruno Mars
Uptown Funk ♦ 5 278

Jonne Aaron, Juha Tapio ja Haloo Helsinki! mahtuivat kaikki 20 soitetuimman kappaleen esittäjien joukkoon.

KUVAT: JONNE AARON / VILLE JUURIKKALA. JUHA TAPIO / VILLE JUURIKKALA. HALOO HELSINKI! / MAREK SABOGAL

Sannin ja Jari Sillanpään esittämät kappaleet olivat soitetuimmat kotimaiset.

KUVAT: SANNI / WARNER MUSIC LIVE. JARI SILLANPÄÄ / MIKKO HARVA

Äänitemyynti nousussa

Digitaalisten musiikkipalveluiden kautta tuleva tulo oli viime vuonna jo 63 prosenttia äänitemyyntin kokonaismarkkinoista, kertoo Musiikki-tuottajat – IFPI Finland jäsenyhtiöltään kerättyjen tietojen pohjalta.

Suoratoistopalvelut kasvoivat vuoden 2015 aikana 39 prosenttia, mikä nosti niiden osuuden äänitemusiikin kokonaismarkkinoista 53 prosenttiin. Musiikkilatausten myynti sen sijaan laski 23 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Koko äänitemarkkina kääntyi kasvituksenomaiseen 0,6 prosentin kasvuun edellisvuodesta. Vuonna 2015 äänitteiden verottoman tukkumyyntin kokonaisarvo oli 36,1 miljoonaa euroa.

”Nyt on selvää, että vuodesta 2000 alkanut äänitemarkkinoiden lasku on vihdoin pysähtynyt. Vuosi 2015 jää historiaan vuotena, jolloin digitaalisen myyntin kasvu ylitti ensimmäisen kerran fyysisen myyntin

KUVA: MATTI MAITKAINEN

laskun”, sanoo Musiikkituottajien toiminnanjohtaja **Antti Kotilainen**.

Suomalainen musiikki pärjasi hyvin fyysisten äänitteiden myynnissä. Niistä sen osuus oli 66 prosenttia. Kokonaismarkkinoista kotimaisen osuus oli 46 prosenttia.

Pate, black metal ja reggae

Heinäkuussa 60 vuotta täyttävästä Popen-yhtyeen keulakuvasta **Pauli Mustajärvestä** julkaistaan syksyllä elämäkerta *Pate Ikurista*. Mustajärvi on kirjoittanut kirjan yhdessä **Tina Finnin** kanssa.

Kustantaja Docendo lupaa kirjan valottavan laulajan sitäkin elämää, joka ei keikkalavoilla ja julkisuudessa näy.

”Pate on rooli- ja työminä, laulaja, näyttelijä ja viihdyttäjä, mikä milloinkin. Pate ja Pauli elävät symbioosissa, jossa kumpikin tietää paikkansa”, Mustajärvi sanoo.

Svart Publishing julkaisee syyskuussa kotimaisen black metal -musiikin historiaan *Pirunkehto*. Mittavan opuksen on kirjoittanut **Tero Ikäheimonen**.

Kirja perustuu laajaan haastatteluaineistoon. ”Minulle oli tärkeää, että ääneen pääsevät nimenomaan tekijät, eivät kokijat”, Ikäheimonen sanoo.

Toukokuussa ilmestyi **Pekka Vuorisen** *Backbeat – Reggaen tarina*. Se avaa laajasti jamaikalaisen musiikin historiaa ja nykypäivää. Kirjan kustansi levykauppa Eronen.

KUVA: HARRI HINKKA

Pate Mustajärvestä ilmestyy syksyllä kirja.

Lintu ja RSO palkittiin

Koulutusrahasto Kouran kulttuurisäällöt-sarjan pääpalkinnon sai Yle Teeman sarja *Sibelius, Lintu ja RSO*. Siinä kapellimestari **Hannu Lintu** ja Radion Sinfoniaorkesteri johdattivat katsoja **Jean Sibeliuksen** musiikkiin.

Palkinnon sai sarjan 14 ihmisen tekijäjoukko.

”Musiikki herää eloon aikansa tapahtumiin ja saa kuuntelijan kuulemaan sinfonioita uudella tavalla. Ohjelma huipentuu RSO:n taidokkaaseen soittoon”, perusteli palkinnon raati.

Koura-rahasto jakaa radio- ja tv-alan palkintoja ja apurahoja. Yleisradion, MTV Oy:n, Suomen Journalistiliiton, Suomen Lavastustaiteilijain Liiton, Suomen Muusikkojen Liiton ja Suomen Näyttelijäliiton muodostaman rahaston varat tulevat tekijänoikeusjärjestö Kopiostolta. Ne koostuvat Yleisradion ja MTV Oy:n vakinaiselle henkilöstölle maksetuista tekijänoikeuskorvauksista.

KUVA: ANI RASK / AIFOTO

Stefan Möller johtaa Euroopassa

Eurooppalaisen radioalan kattojärjestö Association of European Radios AER valitsi RadioMedian toimitusjohtaja **Stefan Möllerin** jatkamaan järjestön puheenjohtajana. Tämä on Möllerin kolmas kaksivuotinen AER:n puheenjohtajakausi.

AER:llä on jäsenjärjestö 11 Euroopan maassa ja se on Euroopan 4 500 kaupallisen radion etujärjestö. Toimisto on Brysselissä.

”Kaupalliselle radiotoimialalle EU-keskusteluiden tärkeimpiä aiheita ovat mainonnan sääntelyn ohella taajuuspolitiikka ja tekijänoikeusasiat”, Stefan Möller sanoo.

asiakas info

Taiteilija- ja tuottaja-asiakas

Vuoden 2015 esityskorvausten tilityksesi tarkemman erittelyn voit katsoa kotisivuiltamme e-palvelusta omilla tunnuksillasi. Listalla näkyy missä radioissa omat äänitteesi ovat soineet ja kuinka paljon niistä on kertynyt korvauksia. Palveluun pääsy edellyttää verkkopalvelusopimusta.

Mikäli et vielä ole tehnyt verkkopalvelusopimusta voit tulostaa sen kotisivuiltamme www.gramex.fi tai voit tilata sopimuksen asiakaspalvelustamme.

Esitysaikatilastoja vuoden 2015 radiosoihtoistasi voit tilata sähköpostitse tai puhelimitse asiakaspalvelustamme.

Gramex lomalla 11.–22.7.2016

Tällöin toimistomme on suljettu.

Kesäaika Gramexissa 24.6. – 12.8.2016

Asiakaspalvelumme on avoinna ma-pe klo 9–15. Toimistomme on avoinna kesäaikana ma-to klo 9–16 ja perjantaisin klo 9–15.

Susanna Mälkki Los Angelesiin ja emojiiksi

Kapellimestari **Susanna Mälkki** on kiinnitetty ensi vuoden syksystä Los Angelesin filharmonisen orkesterin päävierailijakseen. Kausi kestää kolme vuotta.

Mälkki on Helsingin kaupunginorkesterin ylikapellimestari tämän vuoden syyskuusta alkaen. Lisäksi hän on lissabonilaisen Gulbenkianin orkesterin päävierailija.

Harvinaisempi läpilyönti on se, että Mälkki on yksi ulkoministeriämme maakuvasivun 49 uudesta emoji-symbolista.

KUVA: SIMON FOWLER

35 vuoden Yö

Yö-yhtye kiertää Suomea loppuvuodesta Puolet taivaasta – puolet helvetistä -kiertueella. Se juhlistaa yhtyeen 35-vuotista uraa. Keikat alkavat lokakuussa Leppävirralta ja päättyvät nyt jo loppuunmyytyyn Metro-Areenan konserttiin Espoossa 10. joulukuuta. Kaikkiaan keikkoja kiertueella on yli 20. Yhtyeen laulaja **Olli Lindholm** sanoo Yön olleen aina keikkabändi. ”Mieleeni ei muistu kuin vuodet 1989 ja 1990, jolloin yhtye ei olisi tehnyt yli 40 keikkaa vuodessa.” Toukokuun lopulla yhtye julkaisi uuden studioalbumin *Puolet taivaasta – puolet helvetistä*.

KUVA: HARRI HINKKA

KUVA: SANNIA KÖHLINEN

Palestiinalais-muusikko Helsingissä

Palestiinalainen muusikko **Jowan Safadi** käytti Helsingin ensimmäisen taitelijoiden turvaresidenssijakson. Hän asui ja työskenteli Suomenlinnassa kolme kuukautta keväällä.

Vuonna 1973 syntynyt Safadi on lahjakas ja muuntaumiskykyinen muusikko. Hän asuu Haifassa ja on joutunut suuriin vaikeuksiin Israelissa musiikkinsa vuoksi.

Kasvanut suosio sekä arabiaksi ja hepreaksi poliittisia ja moraalisia tabuja rikkovat kappaleet tuovat esiintymiskieltoja sekä vihaviestejä ja uhkailua. Israelissa hän on saanut syytöksiä terrorismista – erikoista kyllä – väkivaltaa vastustavista lauluistaan.

Jordaniassa hän sai esiintymiskiellon väitetyn jumalanpilkan vuoksi.

Safadin lauluja on englanniksi tekstitettyinä Youtubessa, kuten *To be an Arab*. Se vertaa oivaltavasti Israelin palestiinalaisten kohtelua maan lähi-idän maista tulleiden mizrahijuutalaisten syrjintään.

Muusikkojen liitto on mukana turvaresidenssihankkeessa.

helmi
RADIO

Aikuisille suunnattu Helmiradio aloitti

Nelonen Media perusti yhdessä porilaisen mediatalo Mediatakojen kanssa uuden valtakunnallisen radiokanava Helmiradion. Määritelmänsä mukaan aikuisille suunnattu kanava aloitti toukokuussa.

”Helmiradio on aikuisten hitikanava, jota rakennetaan yhdessä kuuntelijoiden kanssa”, ohjelmapäällikkö **Satu Risteli** sanoo.

Lähetykset tehdään pääosin Sanomien toimitalosta Helsingistä, mutta mukaan luvataan mahtuvan alueellisiakin ohjelmia.

”Radiokentässä on tilausta kanavalle, joka soittaa taidolla valikoituja ja tyylikkäättä klassikkobiisejä ja pitää huolen siitä, etteivät kuulijat tylsisty. Suomipopin, Loopin, Radio Rockin ja Radio Aallon rinnalle rakentuu nyt vahva viides valtakunnallinen kanava, joka sopii kokonaispakettiin loistavasti”, Nelonen Median radioiden johtaja **Sami Tenkanen** sanoo.

Jazzmaa Suomi

Bremenin vuosittainen Jazzahead-tapahtuma valitsi Suomen ensi vuoden maayhteistyökumppanikseen. Jazzahead kuuluu alan keskeisiin ammattilaistapahtumiin.

Se kerää kolmetuhatta alan ammattilaista – kuten artisteja, promootoreita, levy-yhtiöitä, agentuureja, kustantajia, jakelijoita, tuotantoyhtiöitä, laitevalmistajia ja lehdistöä – sekä lähes 20 000 konsertissa kävijää eri puolilta maailmaa.

Maakumppanuus merkitsee näkyvyyttä suomalaiselle jazzille tapahtuman virallisessa ohjelmassa sekä markkinoinnissa.

Tänä keväänä Jazzaheadissa esiintyivät suomalaisyhtyeet Mopo

ja Oddarrang. Suomen Jazzahead-messuosastoon osallistui 18 jazzin parissa toimivaa yritystä, artistia ja yhdistystä.

Jazzyhtye Mopo esiintyi Bremenin Jazzaheadissa.

KUVA: TERO AHONEN

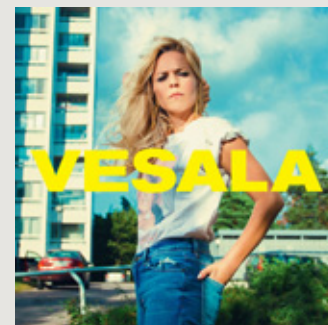
Huhtikuussa juhliittiin tekijänoikeuspäivää

Huhtikuun 26. päivä vietettiin jälleen Tekijänoikeuspäivää. Se on osa kansainvälisen Maailman henkisen omaisuuden päivän juhlintaa Suomessa.

Tekijänoikeuspäivänä viestitettiin tekijänoikeuden merkityksestä kasvun, työpaikkojen, tiedon ja iloisten elämysten tuottajana. EU:n tilastojen mukaan tekijänoikeusalat työllistävät 4,3 prosenttia Suomen työvoimasta, eli toiseksi eniten EU:ssa. Samojen tilastojen mukaan ne tuovat 4,8 prosenttia bruttokansantuotteesta, kolmanneksi eniten unionissa.

Tekijänoikeuspäivään liittyi noin 35 kaupunkiin ulottunut leffa-etukampanja yhdessä elokuvateattereiden kanssa sekä elokuvanäytöskiertue koululaisille. Radiotietoisuuksissa tunnetut taiteilijat kertoivat, miksi tekijänoikeus on heille tärkeää.

Tekijänoikeuspäivän järjesti Luovan työn tekijät ja yrittäjät LYHTY yhteistyössä muun muassa Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen, etukampanjaan osallistuvien elokuvateattereiden ja Tekijänoikeusakatemia ry:n kanssa. Lisäksi LYHTY järjesti Helsingissä Maailman henkisen omaisuuden päivän pää tapahtuman yhteistyössä IPR University Centerin kanssa.

C-kasetti tulee takaisin

Kaikki on mahdollista: c-kasetti tekee paluuta. Jo kerran hautaan saatettua c-kasettia on viime aikoina käytetty joissakin äänitteissä. Räjähäyttäjät julkaisi musiikkiaan c-kasetilla ja **Jukka Nousiainen** monistaa itse c-kasetit studiollaan.

Nyt c-kasetti siirtyy valtavirtaan: **Paula Vesalan** uusi levy *Vesala* löytyy muiden formaattien lisäksi c-kasettinakin.

”Olen syntynyt vuonna 1981, c-kasettien myynnin huippuvuosi oli 1988”, kirjoittaa Paula Vesala Facebook-viestissään.

Kasettimagnetofonilla oli iso osa hänen nuoruutensa musiikkiharrastuksessa. ”Radiosta nauhoitettiin kavereiden kanssa suosikkibiisejä, kytättiin sormi rec-napilla mitä tulee listalta, tehtiin omia kokoelmia toisillemme.”

Nyt Vesala haluaa, että hänen ensimmäinen soololevynsä on saatavilla kaikissa hänen elämänsä musiikkiformaateissa.

Paula Vesalan uusi levy tehtiin myös c-kasetiksi. Kansi on komean retrohenkinen.

KUVA: VIIVI HUUSKA

Antti Tuisku on yksi festivaalikesän työn sankareista. Hän kiertää lähes 30 festivaalia Haminan Öistä Kemijärven yöttömiin öihin ja Raumanmeren juhannuksesta Kiteen Nallerockin.

KUVA: MIKKO STIG / LEHTIKUVA

KUVA: FLOW / JUSSI HELLSTEN, TUSKA OPEN AIR METAL FESTIVAL / AKU AXEL MUUKKA, WEDDIN FESTIVAALI / MAARIT KYÖHÄRIJÄ.

Festivaalien luvattu maa

Suomen kesä on täynnä festivaaleja.
Mutta nekin muuntuvat aikojen myötä.

Teksti HEIKKI JOKINEN

Kymmenen kärjessä

KYMMENEN SUURINTA Finland Festivalsin jäsenfestivaalia vuonna 2015 lippujen myynnin mukaan • Ruisrock 95 000 • Helsingin juhlat 61 649 • Pori Jazz 60 936 • Savonlinnan Oopperajuhlat 53 135 • Ilosaarirock 48 937 • Seinäjoen Tangomarkkinat 42 347 • Kuhmon Kamarimusiikki 32 426 • Tajdekeskus Salmela 31 000 • Tampereen Teatterikesä 30 384 • Sodankylän elokuvajuhlat 27 908.

Rockin juhlaa Ilosaarirockin päälavalla.

KUVA: ARTTU KOKKONEN

len ylpeä festivaalien moninaisuudesta. Jos Finland Festivalin listalta ei löydä itselleen sopivaa tarjontaa, viettää ihminen todella tylsää elämää ja syytää on katsoa peiliin”, sanoo festivaalien kattojärjestö Finland Festivalin toiminnanjohtaja **Kai Amberla**.

Järjestö kokoaa lähes sata taiteen eri alojen festivaaleja. Niiden joukossa ovat useimmat maan vakiintuneimmista ja tunnetuimmista festivaaleista. Lisäksi Suomessa on satoja muita festivaaleja, tarkkaa lukumäärää ei ole edes laskettu.

Suomi ei ole festivaali-innossaan yksin. ”Maailma on täynnä festivaaleja”, Amberla sanoo. Pelkästään Ranskassa niitä on laskettu olevan neljätuhatta.

Joustava ja nopea

Mikä on festivaali? ”Sille on miljoona määritelmää, ei pidä olla liian tiukka rajauksissa.”

Finland Festivalin säännöt asettavat yhdeksi kriteeriksi vakiintumisen. Ne edellyttävät festivaalin toimineen kolme vuotta ennen jäsenyyttä.

”Festivaalilla on oltava alku ja loppu, se sijoittuu tiettyyn paikkaan ja edustaa omaa taiteenalaansa tai -alojaan. Sillä on tunnistettava brändi. FF:n kannalta olennaista on sekin, että festivaali toimii vastuullisesti niin lainsäädännön, ympäristön kuin turvallisuudedenkin suhteen.”

Yleensä festivaali pidetään kerran vuodessa, vaikka muutoinkin voi olla. ”Festivaalihan tarkoittaa juhlaa”, Amberla sanoo. ”Syntymäpäiväjuhlatkin ovat kerran vuodessa.”

”Festivaali on kohtamispaikka, piste jossa tapahtuu paljon lyhyessä ajassa. Festivaalien johtajat ovat sikäli loistavassa asemassa, että periaatteessa he voivat tehdä aivan mitä haluavat – joka vuosi kiinnitetään eri bändejä ja festivaalin profiilia voidaan huoletta kehittää ja muuttaa. Festivaalien järjestäjät ovatkin harvinaisen optimistisia ja eteenpäinkatsovia.”

”Festivaalialaan kuuluu myös joustavuus ja nopea reagointi – ja festivaali voidaan myös lakkauttaa aika helposti. Esimerkiksi Kansallisoopperan lakkauttaminen olisi iso prosessi.”

Festivaali muuttaa kuitenkin muotoaan ajan mukana. Verkon kehittyminen luo sille aivan uusia ulottuvuuksia.

Kulttuuri festivalisoituu

Koko kulttuurimme on festivalisoitumassa. Nykyaika suosii festivaalia esitysmuotona.

Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämistä julkaisi tänä vuonna **Kaisa**

Herrasen ja Sari Karttusen selvityksen *Festivaalien ja tapahtumien edistäminen valtion kulttuuripolitiikassa*.

”Eurooppalaisessa kulttuuripoliittisessa kirjallisuudessa festivaaleja on luonnehdittu Sveitsin armeijan linkkuveitsekseksi. Ne nähdään monitoimityökaluna monenlaisten yhteiskuntapoliittisten tavoitteiden saavuttamiseen ja ongelmien ratkaisuun”, selvityksessä sanotaan.

Tutkijat listaavat monia syitä festivaalien merkityksen kasvuun. Osallistumisen kynnys on matalampi kuin perinteissä kulttuurilaitoksissa. Festivaalien yhteisöllisyys luo sosiaalista pääomaa.

Ne ovat joustavia ja ne voidaan tarpeen tullen lakkauttaa. Työvoima on pääosin vapaaehtoista tai muutoin halpaa eikä ihmisiä tarvitse työllistää kuin osan vuotta.

Aluetaloudelliset edut lisäävät paikallisten rahoittajien kiinnostusta. Festivaalit vilkastuttavat matkailua, pidentävät sesonkia ja profiloivat kotikuntiaan.

Valtaosa festivaaleista keskittyy musiikkiin.

Musiikkia ja ruokaa

Musiikki on suomalaisen festivaalikentän kuuluvim ja isoin osa. Valtaosa festivaaleista keskittyy musiikkiin ja monella muullakin festivaalilla sen osuus on vahva, kuten Helsingin Juhlaviikoilla.

”Musiikkitarjonta on hirveän leveää ja taso on keskimäärin hyvä”, Amberla sanoo.

Musiikin osuus ei näytä olevan kutistumassa, päin vastoin. ”Rytmin musiikissa levymarkkinat ovat lähes kuolleet ja taitelijoiden ansaintalogiikka muuttuu.” Tämä tekee festivaalikeikoista entistäkin tärkeämpiä.

Se, mikä näyttää olevan muuttumassa, on festivaalin lukkiutuminen tiettyyn genreen. Rajanylityksiä musiikin lajista toiseen tehdään entistä enemmän.

”Taitava klassisen musiikin soittaja **Pekka Kuusisto** tekee yhteisen keikan **Ismo Alangon** kanssa Meidän Festivaalilla tai Savonlinnan Oopperajuhlilla on järjestetty heavy-konsertteja.”

Toinen kehityssuunta on festivaalien ammattimaistuminen. ”Festivaaliala kasvoi 1960- ja 1970-luvuilla amatööripohjalta taitelijaporukan voimin tai vahvan ihmisen viisista. Nyt meillä on koulutettuja festivaalituottajia.”

Festivaali ei enää ole vain bändejä lavalla. Vuosien varrella on opittu hoitamaan esimerkiksi kuljetukset, turvallisuus, ruokatarjonta ja mitoittamaan vessojen määrä.

Parhaat festivaalit ovatkin kokonaiskoemuksia, Amberla sanoo. ”On huomattu, että ihmiset kaipaavat ruokaa ja palvelua. Flow-festivaalilla oivallettiin, että hipsterit haluavat sampanjaa.”

Ruoka on yhä tärkeämpi osa festivaaleja. ”Koska Kuhmossa ei ollut paljon hyviä ravintoloita, siellä perustettiin kamarimusiikki-festivaalin tarpeisiin pop-up -ravintola ennen kuin koko käsitettä oli keksittykään. Ruisrockissa **Hans Välimäki** teki gourmet-hampurilaisia. Rokkarikin haluaa hyvää ruokaa, mutta katu-uskottavuuden vuoksi sen on ehkä oltava hampurilainen.”

Yleisö on uteliasta

Keskeiset musiikkifestivaalit eivät muutu kovin paljoa. Esimerkiksi Savonlinnan Ooppera-

>>>

KUVAT: MEIDÄN FESTIVAALI / MAARIT KYTÖHARJU. ILOSAARIROCK / JANNE SUND. SEINÄJOEN TANGOMARKKINAT / JANI PIHLAJA.

Festivaaleilla kuulee musiikkia joka makuun: Uusi helsinki -kvartetti (yllä), Pekka Kuusiston viulua (vas.), rockia, tangoa tai Abbathin metallia. Laulua voi kuulla kirkossa tai laulaa itse Valkeakosken yössä.

KUVA: KUHMON KAMARIMUSIIKKI / JUUSO WESTERLUND

KUVAT: TUSKA OPEN AIR METAL FESTIVAL / MINNA HÄTINEN. MUSIIKIN AIKA / VILLE MATTILA. TYÖVÄEN MUSIIKKITAPAHTUMA / SUVI RAJALA.

KUVA: MAARIT KYTÖHARJU

Finland Festivals toimii, jotta festivaalit voivat hyvin, Kai Amberla sanoo.

Mitä tekee Finland Festivals?

Vuonna 1968 perustettu Finland Festivals kokoaa yhteen lähes sata festivaalia taiteen eri aloilta kuten musiikki, tanssi, teatteri, kirjallisuus ja elokuva.

Yhdistyksen strategia määrittelee sille neljä keskeistä toiminta-aluetta, sanoo toiminnanjohtaja **Kai Amberla**.

Yksi niistä on edunvalvonta. ”Pyrimme monessa mielessä varmistamaan, että festivaalit voivat hyvin. Se tarkoittaa pitkää listaa asioita, kuten lakeihin ja talousasioihin vaikuttamista.”

Toinen tavoite on festivaalien kotimainen ja kansainvälinen promootio. ”Tämä on kiehtovin ja vaikein alue työstämme”, Kai Amberla sanoo. Toiminta suuntautuu laajasti maailmalle. ”Lisäsimme juuri sivuillemme kiinan kahdeksanneksi kieleksi.”

Kolmas strategian painopiste on kansainvälisyyden edistäminen. FF liikkuu ahkerasti eri puolilla maailmaa ja seuraa alan uusimpia ideoita sekä trendejä.

Strategian neljäs painopiste keskittyy festivaalien osaamisen kehittämiseen. Se täydentyy neuvonnalla ja yhteisillä tilaisuuksilla. ”Festivaalipomot tekevät aika yksin työtä. Me toimimme, jotta he verkostoituisivat ja tekisivät yhteistyötä.”

Lisäksi FF selvittää yksityiskohtaisesti festivaalien kävijämääriä sekä taloutta ja tukee niihin liittyvää tutkimusta.

Finland Festivalin toimistossa Helsingissä on kolme työntekijää. ●

>>>

juhlrat, Kuhmon Kamarimusiikki tai Ruisrock jatkavat pitkälti tutulla perustalla.

”Se on muuttunut, että samalla festivaalilla näkyy enemmän tyyilajeja. Musiikin eri alalajit viihtyvät nykyään paremmin samassa tilaisuudessa”, Kai Amberla sanoo.

”Pori Jazzissa on mukana muutakin kuin jazzia, mutta ei sieltäkään jazz ole kuollut pois.” Musiikin lajimääritelmiä uhmaava **Kimmo Pohjonen** sopii nykyään hyvinkin yllättäviin festivaaliyhteyksiin.

Uudet festivaalit etsivät oman paikkansa jo aika täynnä olevalla kentällä. ”Tuska on poiminut hienosti oman markkinaraon. Se tekee sen niin briljantisti, että väkeä tulee paljon ulkomailtakin.”

Uuden tyyppiset festivaalit näyttävät syntyvän nykyään Helsinkiin, vaikka yleisön maun liberalisoituminen näkyy muuallakin. ”Yleisö on aika uteliasta ja valmis uuteenkin, jos annostelu on hoidettu kohtuullisesti.”

Yle laski toukokuussa miten kolmen suuren rock-festivaalin Ilosaarirockin, Provinsin ja Ruisrockin musiikilliset painotukset ovat muuttuneet 2000-luvulla.

Kaikki yli 3 000 esiintyjää jaettiin musiikkityylien mukaan kahdeksaan eri kategoriaan: rock, pop, punk, reggae, metalli, elektroninen, hip hop ja muut.

Aineisto kertoi rockin osuuden näillä rock-festivaaleilla vähentyneen. Kun 2000-luvun alussa ohjelmistoissa oli rockia lähes 60 prosenttia, tänä vuonna sitä oli alle 25 prosenttia. Tilalle on tullut hip hop. Tänä vuonna ohjelmistoissa on enemmän hip hop -artistejä kuin rock-bändejä.

Raja pop-musiikkiin on häviämässä. **Antti Tuisku** esiintyi viime vuonna ensimmäistä kertaa isolla rock-festivaalilla, tänä vuonna hän kiertää ne kaikki.

Eniten kolmella suurella rock-festivaalilla oli 2000-luvulla esiintynyt Apulanta, Yle laski. Keikkoja sille niillä kertyi 31.

Apulannan tämän kesän keikkakalenteri pursuaa festivaaleja Rovaniemen Rollopopista Tampereen Tammerfestiin. Aitoon kirkastusjuhlilla Pälkäneellä se esiintyy tänä kesänä peräti 20:nne kerran.

Paljon omia tuloja

Festivaalit keräävät pääosan tuloistaan itse. Finland Festivalin selvityksessä jäsenen vuoden 2014 taloudesta näkyy, että oma toiminta toi 72 prosenttia tuloista eli 36,3 miljoonaa euroa. Ulkopuolisen tuen osuus oli 28 prosenttia eli 14,1 miljoonaa euroa.

Lipputulosta kertyy 42 prosenttia tuloista ja 30 prosenttia kerätään muusta omasta tulonhankinnasta kuten tuotemyynnistä, yri-

KUVAT: APULANTA / SAMI JÄMSÉN. FLOW / SAMULI PENTTI. SAVONLINNAN OOPPERAJUHLAT / SOILA PUURTINEN.

Apulanta on 2000-luvulla eniten kolmella suurimmalla rockfestivaalilla esiintynyt yhtye. Flow on noussut nopeasti festivaalien ykköskartiin. Matti Salminen Boris Godunovina Savonlinnan Oopperajuhlilla.

Festivaali on kohtaamispaikka.

Julkinen tuki saadaan valtiolta, kunnilta ja säätiöiltä sekä vastaavilta. Festivaalien valtavasta moninaisuudesta johtuen yksittäisten festivaalien kohdalla nämä luvut voivat poiketa paljon toisistaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriö jakaa vuosittain valtakunnallisten kulttuuritapahtumien tukea veikkausvoittovaroista 5,5 miljoonaa euroa. Sitä sai viime vuonna 151 tapahtumaa ja seitsemän elokuvafestivaalia.

”Savonlinnan Oopperajuhlia syytetään eliittikulttuurin tukemiseksi, mutta ne keräävät itse lipputuloina yli 70 prosenttia kuluistaan. Rock-festivaaleilla oman tulon osuus voi olla lähes sata prosenttia”, Kai Amberla sanoo.

Festivaalien kuluista 23 prosenttia veivät taitelijakiinnitykset ja 11 prosenttia kului henkilökunnan palkkoihin. Tuotannon pyörittämiseen kuten tilojen pystytykseen ja tekijänoikeuskuluihin kului 17 prosenttia menoista.

Kaikkiaan Finland Festivalin jäsenfestivaaleilla oli viime vuonna 2,3 miljoonaa käyntikertaa. Lippuja myytiin 822 435 kappaletta. Luvuista puuttuvat kaikkien kattojärjestöön kuulumattomien festivaalien kävijät.

Taide kulkee edellä

”Poliitikot yleensä tykkäävät meistä”, Kai Amberla sanoo. ”Festivaaleilla on huomattavat aluetaloudelliset vaikutukset ja esimerkiksi Savonlinnan yrittäjillä on joulou heinäkuussa.”

Herrasen ja Karttusen selvityksen mukaan erityisesti pienillä paikkakunnilla järjestetyissä tapahtumissa helsinkiläisten osuus voi olla suuri, vaikka sijainti olisi kaukana Helsingistä.

”Noin 20 prosenttia festivaalivieraan kulutuksesta jää festivaalille, loppu menee muuhun.” Seinäjoen Tangomarkkinointi tutkit-

taessa on havaittu, että yhden euron satsaus tuottaa 6,1 euroa aluetalouteen.

Ilman yhteistyötä matkailutoimijoiden kanssa yksikään festivaali ei olisi olemassa, Amberla sanoo. Tuska on hyvä esimerkki tuotteen paketoinnista selkeästi tietylle ulkomaiselle kohdeyleisölle.

”He ovat löytäneet oman nichensä. Heidän ulkomaisia ykkösryhmiään ovat venäläiset ja norjalaiset.”

Finland Festivals panostaa nykyään paljon Saksaan ja Kiinaan. Japanissa on toimittu jo pitkään. ”Lahden Sibelius-festivaali kertoi, että lipun ostajista 40 prosenttia tuli ulkomailta. Laskemme, että koko alalla kävijöistä ehkä viisi prosenttia olisi ulkomailta.”

Onnistuessaan festivaali on näppärä tapa profiloida kunta. ”Joskus kunnanisät soittavat meille ja kysyvät miten meidänkin pitäjään saataisiin festivaali. Sanon, että alkuun tarvitaan taitelija tai joku muu, jolla on intohimo taiteeseen. Kunnanhallituksen päätöksellä ei festivaaleja synny.”

”Vaikka talousvaikutukset ovat esillä, korostamme että teemme tätä taiteen vuoksi. Emme ole mukana, jos jotain järjestetään vain matkailun vuoksi. Menemme taide edellä.”

Taantuma ei tunnu

Festivaaleja riittää maan joka kolkkaan ja monella festivaalilla on ideanakin olla kaukana kaikesta. Kai Amberla näkee kuitenkin uudentyyppistä kehitystä: kaupunkifestivaalit kasvavat. ”Helsingin seutu on aivan täynnä festivaaleja.”

Monikulttuurisuus alkaa jo näkyä sekin, erityisesti pääkaupunkiseudulla. ”Helsingin venäläisillä on jo paljon omia juttuja. Itä-Helsingin räppärit kiinnostavat, sieltä nousee seuraava Flow tai Pori Jazz.”

Kesä on festivaalien ehdoton huippukausi. ”Selitys on yksinkertainen: kesällä on lämmintä ja ihmiset ovat lomalla. Helsingin ulkopuoliselle, hyvällekin festivaalille on vaikea saada ihmisiä tammikuussa.”

Festivaalit kilpailevat vapaa-ajasta muun tarjonnan kanssa, erityisesti digitaalisen tarjonnan. ”Japanissa on havaittu, että noin 20-vuotiaat miehet eivät käy enää missään, koska digimaailma on heille koko elämä. Tuleeko tämä trendi meillekin?”

Voi tosin olla, että digitaalisen ajan eristyneisyys korostaa yhdessä kokemisen halua, Amberla pohtii.

Onko festivaaleilla muita uhkia? ”Rock-puolella bändien aina vain kohoavat palkkiopyynnöt ovat aito ongelma.” Ihmiset haluavat nähdä tietyn bändin, mutta festivaalien rahkeet eivät riitä valtavien palkkioiden maksamiseen.

Talouden taantumavuodet eivät näkyneet oikeastaan missään, Amberla sanoo. ”Ihmiset ostavat yhä kiltisti festivaalilippunsa.” Yleensä talouden taantumassa halvat hovit pitävät puolensa mutta kalliit lomamatkat jäävät tekemättä.

”Yritysyhteistyö sen sijaan on viime vuosina ollut kauniisti sanottuna haastavaa.”

Fiksu lahja

Kulutuksen käytäntöjen muuttuminen auttaa festivaaleja. ”Nykyään ostetaan enemmän elämyslahjoja kuin ennen. Museokorteistakin suuri osa ostettiin lahjaksi.”

Siksi festivaalit ovat alkaneet julkistaa tärkeimmät esiintyjänimet jo ennen joulua. Näin festivaaliliput päätyvät helpommin pukinkonttiin.

Digitaalisuus tekee elämyslahjojen ostamisen entistä helpommaksi. ”Kova paketti ei enää vetoa”, Amberla sanoo.

”Tavaraa on maailma täynnä, mutta lippu Ruisrockiin tai Savonlinnan Oopperajuhlille on arvostettu lahja ja se saa antajankin näyttämään fiksulta.”●

Kattaus kesän 2016 festivaaleja

OHESSA ON VALIKOIMA tämän lehden ilmestymisen jälkeisiä kesän musiikkifestivaaleja aikajärjestyksessä. Lista on kaukana täydellisestä, festivaaleja löytyy näiden lisäksi paljon muitakin, joka makuun ja joka puolella maata. Kaikilla festivaaleilla on verkkosivut, joilla ovat tarpeelliset tiedot ohjelmasta, tarkoista ajoista ja hinnoista. **REIPASTA FESTIVAALIKESÄÄ!**

- **Iitin musiikkijuhlat** 15. – 18.6. Kamarimusiikkia vanhassa puukirkossa.
- **Sideways** Helsinki 17. – 18.6. Jos haluat tietää, mitä indie-musiikissa nyt tapahtuu.
- **Mikkelin Musiikkijuhlat** 27.6. – 2.7. Kapellimestari Valeri Gergijev luo Venäjän ja Suomen yhteyksiä.
- **Haapavesi Folk Music Festival** 27.6. – 2.7. Monipuolinen ja maanläheinen kansanmusiikin kattaus.
- **Avantin Suvisoitto** Porvoo 29.6. – 3.7. Uuden musiikin juhlaa huippumuusikoiden voimin.
- **Puistoblues** Järvenpää 29.6. – 3.7. Viisi päivää rytmimusiikkia.
- **Provinssirock** Seinäjoki 30.6. – 2.7. Jo 38. kerta rockia Törnävänsaarella.
- **Kalottjazz & Blues Festival** Tornio ja Haaparanta 1. – 2.7. Musiikkia rajan eri puolilla.
- **Tuska Open Air Metal Festival** Helsinki 1. – 3.7. Raskaan sarjan maailmanluokkaan noussut festivaali.
- **Sysmän Suvisoitto** 2. – 9.7. Yli 30 vuotta klassista ja kevyempäkin.
- **Sata-Häme Soi** Ikaalinen 5. – 10.7. Harmonikan juhlaa alusta loppuun.
- **Musiikin aika** Viitasaari 5. – 10.7. Nykymusiikkia, kantaesityksiä ja osaavia muusikkoja.
- **Seinäjoen Tangomarkkinat** 6. – 10.7. Tango on syvällä suomalaisen sielussa.
- **Baltic Jazz** Kemiönsaari 8. – 10.7. Leppoisaakin menoa Taalintehtaan upeissa maisemissa.
- **Savonlinnan Oopperajuhlat** 8.7. – 6.8. Oopperan juhlaa vuodesta 1912 alkaen.
- **Ruisrock** Turku 8. – 10.7. Ruisrock on Euroopan vanhimpia rock-festivaaleja.
- **Aitoon kirkastusjuhlat** Pälkäne 9. – 11.7. Aitoon kylän VPK:n juhlrat ovat jatkuneet vuodesta 1882.
- **Pori Jazz** 9. – 17.7. Yli 150 000 kävijää kesässä eivät voi olla väärässä.
- **Kuhmon Kamarimusiikki** 10. – 23.7. Kamarimusiikkia ja kesäöitä.
- **Kaustinen Folk Music Festival** 11. –17.7. Varo, voit ihastua musiikkiin, jota et edes tuntenut.
- **Kihveli Soikoon** Hankasalmi 15. – 17.7. Täällä ei soi Stradivarius vaan pyykkilauta.
- **Ilosaarirock** Joensuu 15. – 17.7. Rockia perinteiseen tapaan – ja paljon.
- **Crusell-viikko** Uusikaupunki 23. – 30.7. Uutta ja vanhaa musiikkia puupuhaltimilla.
- **Sastamala Gregoriana** 23. – 30.7.6 Keskiäikaa, renessanssia ja barokkia Suomen suvessa.
- **Meidän Festivaali** Järvenpää ja Tuusula 24. – 30.7. Musiikin lajien yhteyksiä etsivä festivaali.
- **Työväen Musiikkitapahtuma** Valkeakoski 28. – 31.7. Työn orjat, sorron yöstä nousee – ja paljon muitakin.
- **Lahden kansainvälinen urkuviikko** 8. – 14.8. Urkumusiikkia ja muita taiteen lajeja.
- **Turun musiikkijuhlat** 11. – 20.8. Suomen vanhin yhtäjakoisesti toiminut musiikkifestivaali.
- **Flow** Helsinki 12. – 14.8. Indie-rock, jazz, underground-hiphop, elektroninen musiikki ...
- **Turku Jazz Festival** 18. – 21.8. Jaskaa kansalle jo vuodesta 1969.
- **Ijahis idja** Inari 19. – 21.8. Saamelaista ja muuta alkuperäiskansojen musiikkia.

Tehtävä on kerätä
juuri oikeat korvaukset
oikeille ihmisille.

Näin Gramex palvelee

GRAMEX hoitaa sopimusasiat yli 30 000 musiikin käyttäjän ja kymmenien tuhansien muusikoiden ja tuottajien välillä. Tähän sisältyy muun muassa seuraavaa:

- Gramex kerää äänitemusiikin ja musiikkivideoiden korvaukset yli 30 000 musiikin käyttäjältä.
- Se selvittää biisien radiosoitto määrät; radioilla on vuodessa yhteensä noin 5 miljoonaa soittotapahtumaa.
- Se laskee, paljonko korvauksia kuuluu tulla kunkin biisin esittäjille ja tuottajalle.
- Se tiedottaa korvauksen saajalle, paljonko korvauksia hän on saamassa.
- Gramex tekee veronpidätykset ja tilittää rahat korvauksensaajan pankkitilille.
- Se hoitaa samalla tavalla suomalaisille taitelijoille ja tuottajille korvaukset ulkomailta, tällä hetkellä 26 maasta muusikoille ja 13 maasta tuottajille.

Kellontarkasti korvaukset perille

Tekijänoikeusjärjestön pitää osata sekä kerätä korvauksia
että maksaa oikeat korvaukset juuri oikeille ihmisille.
Miten se tämän tekee?

Teksti LAURI KAIRA Kuva VIKTOR GMYRIA / DREAMSTIME

Gramex jakoi viime vuonna noin 19,3 miljoonaa euroa runsaalle 28 000 korvauksen saajalle. Siitä meni kotimaiselle musiikille 11 miljoonaa euroa ja ulkomaiselle 8,3 miljoonaa euroa. Tänä vuonna Gramex on tilittänyt jo runsaan 8 miljoonaa euroa. Gramex on kerännyt nämä rahat yli kolmeltakymmeneltä tuhannelta korvausten maksajalta.

Tekijänoikeusjärjestön tehtävä on kerätä juuri oikeat korvaukset oikeille ihmisille. Miten se tietää, kenelle rahaa pitää jakaa ja minkä verran?

5,5 miljoonaa soittotapahtumaa

Gramex-korvausten jakaminen – ammatti-termein ”tilittäminen” – on tarkkaa puuhaa. Taiteilijat ja tuottajat saavat korvauksensa yksilöllisesti, sen mukaan kuinka paljon heidän musiikkikappaleitaan on esitetty ja käytetty.

Tämä on suuri ponnistus isommallekin tietokonejärjestelmälle. Valtaosa esityskorvauksista jaetaan radioiden maksamien korvausten suhteessa. Lisäksi korvausten jakoon vaikuttaa taustamusiikkioperaattoreilta saatu tieto siitä, mitä musiikkia käytettiin kauppoissa, asiakaspalvelutiloissa ja ravintoloissa.

Tarvitaan siis tarkka tieto siitä, mitä kappaleita radioasemat ja taustamusiikkioperaattorit ovat soittaneet.

Suomessa on monta radioasemaa. Joka päivä pyörittää soimaan noin 13 500 samaa tai eri biisiä. Gramexin tehtävänä on tietää, mitkä ne ovat 365 päivänä vuodessa. Tämä tekee vuodessa noin 5 miljoonaa soittotapahtumaa.

Tämän lisäksi Gramexin tilitysosasto käsittelee noin puoli miljoonaa ulkomaisten radioiden äänitesoittoa. Suomalaista musiikkia kun soi myös ulkomaisissa radioissa.

Tieto biisien esittäjistä ja tuottajista

Toiseksi tarvitaan tieto siitä, ketkä muusikot milläkin levyllä soittavat. Tämäkin tieto Gramexin tilitysosastolla on, yhteensä noin puolestatista miljoonasta musiikkikappaleesta.

Kotimaisten levyjen osalta Gramex saa tämän tiedon ääniteilmoituksissa, joita ääniteiden tuottajat tekevät. Niissä kerrotaan tarkasti, ketkä muusikot levyn eri kappaleilla soittavat ja kuka on äänitteen tuottaja.

Suomessa soitettavien ulkomaisten ääniteiden osalta Gramex saa vastaavat tiedot pääosin ulkomaisilta sisarjärjestöiltään.

Miten raha jaetaan?

Miten yksittäisen kappaleen soitosta kertyneet korvaukset sitten jaetaan? Tähän löytyy vastaus Gramexin tilityssäännöstä.

Sen mukaan äänitteen käytöstä kerätyt korvaukset jaetaan ensin kahteen osaan

(50/50): äänitteen tuottaja saa puolet ja toinen puoli jaetaan esittäville taiteilijoille.

Taiteilijoiden puolikas jaetaan heidän välillään tilityssääntöjen mukaan. Jaossa huomioidaan, kuinka monta soitto-osuutta (suoritetta) kullakin on kyseisessä biisissä.

Jos henkilö vaikkapa soittaa rumpuja, hän saa yhden muusikko-osuuden. Jos hän sekä soittaa rumpuja että laulaa taustalla, hän saa kaksi muusikko-osuutta.

Ääniteilmoitus tärkeä

Kuten edellä sanottiin, kotimaisen musiikin osalta, tällaiset tiedot käyvät ilmi ääniteilmoituksesta. Virallisen ääniteilmoituksen tekeminen kuuluu äänitteen tuottajan tehtäviin. >>>

Peruskäsitteet

- **ÄÄNITE** on mitä tahansa ääntä sisältävä tallenne, esimerkiksi pelkkä digitaalinen äänitiedosto tai perinteinen äänilevy.
- **ÄÄNITTEEN TUOTTAJA** on henkilö, yhteisö tai yritys, jonka aloitteesta ja vastuulla äänitteen ensitallennus tehdään, usein siis se, joka maksaa projektin kulut äänitysvaiheessa.
- **ESITTÄVÄ TAITEILIJA** on henkilö, joka esiintyy äänitteellä, esimerkiksi muusikko, laulaja, kapellimestari tai äänikirjan lukija.
- **MUSIIKKIVIDEO** Gramex hallinnoi kaupallisia kuvallisia musiikkitalenteita.

>>>

”Tuottajan ääniteilmoitus on meille hyvin tärkeä,” sanoo Gramexin tilityspäällikkö **Tarja Henriksson**.

”Se kannattaa tehdä huolella, koska se määrittää, miten raha jaetaan.”

Millaisia korvauksia?

Viime vuonna Gramex-korvauksia sai noin 11 000 suomalaista taiteilijaa ja 2 200 suomalaista tuottajaa sekä reilut 20 000 ulkomaalaista taiteilijaa ja parisataa ulkomaista tuottajaa.

Koska äänitteellä esiintyy useita muusikoita, mutta sillä on yleensä yksi tuottaja, tuottajan keskikorvaus on suurempi kuin muusikon. Puolet korvausistahan menee levyn tuottajalle ja puolet sillä esiintyville musikoille.

Rahat perille

Ensin siis selvitetään, minkä verran korvauksia tulee maksaa yhteensä tietyn musiikkikappaleen esittämisestä. Sen jälkeen pitää katsoa, miten nuo korvaukset jakaantuvat kullekin sen esittäjälle ja tuottajalle.

Tämän jälkeen yhdistetään eri äänilevyiltä samoille muusikoille ja tuottajille tulevat korvaukset. Gramex tiedottaa etukäteen tämän korvauksia saaville asiakkailleen, suorittaa siitä veronpidätyksen ja maksaa rahan pankkitilille.

Ulkomaisille taiteilijoille rahat menevät pääosin ulkomaisten sisarjärjestöjen kautta. Vastaavalla tavalla Gramex vastaanotti viime vuonna korvauksia suomalaisten äänitteiden käytöstä ulkomailta noin puoli miljoonaa euroa. ●

Tilitysjärjestelmä uudistetaan

Gramexin tilitysjärjestelmä uudistetaan, ja siihen menee vuosia.

Teksti LAURI KAIRA

Gramex on uudistamassa koko tilitysjärjestelmäänsä. Tämä on mittava IT-projekti, joka työllistää Gramexin tilitysyksikköä paljon.

”Olemme tilanneet uuden tilitysjärjestelmän ja -ohjelmiston itävaltalaiselta BI Concepts-yhtiöltä”, sanoo tilitysosastoa johtava **Tuomas Talonpoika**. ”Tämä vaatii tiivistä yhteistyötä, koska tässä luodaan yhtä aikaa uusia toimintamalleja ja kehitetään niihin liittyvää softaa.”

Tekijänoikeuskorvausten tilitykseen liittyvä suunnattoman suuri tiedonhallintatyö. Siinä yhdistetään esimerkiksi kaikkien radioasemien soittotiedot 365 päivältä sekä satojen tuhansien biisien, kaikkien muusikoiden ja tuottajien esittäjätiedot. Lopputulokseksi saadaan, mitä kunkin muusikon ja tuottajan pankkitilille tulee siltä vuodelta maksaa.

”Gramex päätyi hankkimaan järjestelmän meiltä, koska BI Conceptsilla on sekä vankkaa IT-osaamista että kokemusta samanlaisista hankkeista”, sanoo yhtiön toimitusjohtaja **Thomas Gfall**.

BI Concepts on kehittänyt vastaavan järjestelmän Gramexin itävaltalaiselle sisarjärjestölle LSG:lle. LSG myös ulkoisti tilitysjärjestelmän käytön tälle yhtiölle. Lisäksi he ovat kehittäneet vastaavan järjestelmän Itävallan Teostolle eli AKM:lle.

”Tämä on hyvä yhteistyökumppani, koska heillä on kokemusta sekä tilitysjärjestelmän kehittämisestä, käytöstä että ylläpidosta”, sanoo Talonpoika.

Näin mittava järjestelmä uudistus on monen vuoden projekti. Jos kaikki menee suunnitelmien mukaan, ensimmäinen tilitys uudella järjestelmällä tehdään keuhällä 2017. ●

Uutta tilitysjärjestelmää kehittämässä Wienissä. Vasemmalta Kari Turpeinen, Katja Pönnkä, Tarja Henriksson, Heikki Salmela, Tuomas Talonpoika, Thomas Gfall, Josef Ladstätter, Arno Greiler ja Christian Reich. Oikeanpuoleisessa kuvassa on Gramexin tilitysosaston henkilökunta. Ylärivissä vasemmalta Silja Sinnemäki, Taru Haapavuo, Tuomas Talonpoika, Marjo Huuskonen, Heikki Salmela ja Kari Niemelä ja alarivissä Veera Brink, Tarja Henriksson ja Ilona Saarela.

1000S

Tällä pöydällä musiikkia lähellä olevat henkilöt visioivat, urputtavat, räyhäävät ja pohivat.

Näkymätön muusikko

Muusikot ovat työnsä puolesta kovasti nimenomaan musaa kuuluu ja kuuluu suunnilleen kehdestä hautaan. Tällaisen elämäntalouden perushyödykkeen tekijöiden aseman luulisi olevan kaikin puolin turvattu, mutta toisin on.

Toki yhteiskunta taiteilijoita tukee, mutta markkinoilla meno on karua. Koska muusikot ovat useimmiten freelancereita eivätkä kuukausipalkkaisia, heitä ei useinkaan oteta huomioon työmarkkinaratkaisuihin.

Viisi minuuttia lisää keikkaan?

Keikkatyön tunnistamis- tai määrittelyvaikeuksiin törmää lähes kaikilla keikkatyömarkkinoiden alueilla mukaan lukien erityisesti työttömyys- ja muu sosiaaliturva.

Normitasolla kehitys on aina hidasta ja kannattaa muistaa, että muusikoiden lyhyet keikat saatiin työeläkevuokituksen piiriin vasta 1980-luvun puolivälissä.

Ajankohtaisempi esimerkki huomiotta jättämisestä löytyy meneillään olevalta työmarkkinoiden neuvottelukierrokselta. Noin vuoden kovan väennön jälkeen työmarkkinoiden keskusjärjestöt puristivat kilpailukysymyksen, jossa liitot pantiin hommiin ja ympäröimään 24 tunnin vuosityöajan lisäys alakohtaisiin työehtosopimuksiin. Lisäksi pitäisi tehostaa paikallista sopimista työpaikoilla.

Miten nämä soveltuvat keikkatyöläiseen? Keikkamuusikolla on työpaikkoja yhdestä useisiin kymmeneen vuodessa. Miten keikkamuusikkojen sopimuksissa tuntematonta vuosityöaikaa voisi lisätä 24 tunnilla.

Entä paljonko olisi 24 tuntia vuodessa jyvitettyä yhteen keikkaan? Laskuharjoituksen perusteella se olisi ehkä noin viisi minuuttia lisää keikan soittoaikaan. Ei mitään merkitystä kenellekään tai millekään. Järki sanoo, etteivät palikat sovi yhteen, eivätkä tähän leikkiin kaikki alan työntekijät ole lähteneetkään.

Siitä ei ehkä kannata olla hirveästi huolissaan, jos kilpailukysymyksen ei voida järkevästi soveltaa keikkatyöhön. Huolissaan pitäisi olla siitä, onko alan keikkatyö marginalisoitunut ja edunvalvonta jäämässä isoissa pöydissä oman onnensa nojaan – koska se ei ole normipalkkatyötä.

Sellainen epäily näyttäisi vahvistuvan, ettei keikkatyötä oikein tahdota enää tunnustaa työmarkkinasopimuksissa huomioon otettavaksi palkkatyöksi, vaikka eläke- ja muissa isoissa sosiaaliturvan linjauksissa tämä on tähän asti ollut lähtökohta.

Toivon mukaan tämä epäily on aiheeton. Erilaisten keikkatyöläisten ja itsensä työllistävien joukko laajenee. Jos heidän asiansa jäävät miltään osin rempalleen, lasku tulevaisuudessa on suurempi kuin äkkiä arvaisi. ●

MIIKA TARHIO on varatuomari ja Suomen Muusikkojen liiton sopimuspäällikkö.

KUVA: TERO AHONEN

AINO VENNA • Syntynyt vuonna 1982 • Oikealta nimeltään Aino Ahokas • Opiskellut ilmaisutaitopainotteisessa Kallion lukiossa, draamaa ja käsikirjoittamista Oriveden Opistolla sekä elokuvaa ja Digital Artsia Turun Taideakatemiassa. • Laulaa ja soittaa kitaraa Aino Venna -yhtyeessä, jossa soittavat myös **Kaisu Koponen** (ukulele, stemmalaulu) **Erik Michelsen** (kontrabasso), **Joonatan Kotila** (kitara, tenorikitara, lap steel) ja **Ville Pystynen** (cahon). • Yhtye on julkaissut kaksi pitkäsoittolevyä: *Marlene* ja *Tin Roof*.

Joskus onnistun
luomaan
jotain uutta,
joskus en.

Teksti JUHANA UNKURI
Kuvat NELLI PALOMÄKI

Juuret

kultaisissa vuosikymmenissä

Aino Venna vaihtoi elokuvat lauluihin. Ne sujuvat myös ranskaksi ja portugalkiksi.

Elokuvat ovat olleet tärkeä osa **Aino Vennan** elämää varhaislapsuudesta asti.

Opin käyttämään videoita ennen kuin opin kävelemään ja kasvoin aikuiseksi elokuva-teattereissa kokeellisen elokuvan äärellä. Isäni **Harri Ahokas** on tehnyt pitkän uran Bio Illusionissa ja Suomen Elokuvasäätiössä. Hän otti minut mukaan esimerkiksi Oulun lastenelokuvafestivaaleille ja myöhemmin Tampereen lyhytelokuvafestivaaleille.”

Turun Taideakatemiassa Aino aloitti opinnot Digital Arts -linjalla. Hänen haaveenaan oli tehdä massiivisia installaatioita Turku–Helsinki -moottoritien varteen.

”Useaan näistä ideoista liittyi vesisumukangas ja Itämeri. Toisena opiskeluvuotena kaipuu elävään kuvaan vei kuitenkin voiton ja vaihdoin elokuvalinjalle.”

Aino valmistui elokuvalinjalta vuonna 2009, mutta musiikki oli jo alkanut viedä häntä mukanaan. Hän keikkaili pienimuotoisesti ja teki aktiivisesti biisejä. Elokuvaideat tuntuivat junnaavan paikoillaan.

”Ne olivat melko poskettomia ja todella epäkäytännöllisiä. Eräs käsikirjoituksenopettajamme käski meitä listaamaan kymmenen lyhytelokuvan ideaa ja valitsemaan niistä kolme helpoiten toteutettavaa. Listallani oli yksi ainoa idea, joka ei tapahtunut Mars-planeetan pinnalla, kolmen kilometrin syvyydessä hissi-kuilussa tai muuta vastaavaa.”

Aino totesi, että musiikissa hänellä on kehyskertomusten ja henkilöiden suhteen valta, jota käytäntö ei uhkaa millään tavalla.

”Oivalsin, että musiikkia tehdessäni minun pikku maailmassani mikään ei ole pientä, jos en niin itse päättä. Päätin suunnata kaikki elokuvaan kohdentuneet ambitioni musiikkiin.”

Globaali sydänsuru

Helsinkiläisen Ainon vanhemmat olivat kiinnostuneita musiikista laajalla skaalalla ja myötämielisiä Ainon musiikki-innostukselle laulu–leikki -vaiheesta lähtien. Sittemmin hän kävi musiikkipainotteista peruskoulua.

”Teini-iässä en pitänyt päiväkirjaa, vaan tein biisejä kohtaamistani epäoikeudenmukaisuuksista. Yleensä ne liittyivät siihen, että joku poika josta tykkäsin, ei tykännytään minusta. Minulla on aina ollut viehtymys melodraamaan, joten opin varsin pian etäännyttämään omat tunteeni kirjoittamistani teksteistä.”

Vanhoja mestareita, kuten **Billie Holiday**, **Frank Sinatra**, **Elvis Presley**, **Edith Piafa**, **Marlene Dietrich** ja **Ray Charlesia** kuunnellessaan Aino tajusi, kuinka universaalia epäonninen rakkaus on.

”Tuntui siltä kuin kaikki My baby left me -henkiset biisit olisivat kertoneet minun elämästäni. Se puhutteli ja aloin lisätä kunnolla kierroksia lyriikoihini. Ymmärsin, etteivät

Pikku Kukan keikan jälkeen Aino ja Lotta mieltivät, että Aino Venna voisi olla hyvä taiteilijanimi. Nimi tuli **Aino Ahokkaan** äidin tyttönimestä.

”Oman keikkamyyntifirman perustettuaan Lotta pyysi minut mukaan rosteriin. Kiitos armaan Savolaisen, onnistuin välttämään lukuisat alkutaipaleen karikot. Luulen, että ilman Lottaa oma urani olisi jäänyt kuoriutumattoman munan tasolle.”

Musiikki ja pulssi

Aino aloitti musisoinnin soolona ja julkaisi *Missing Buttons* -ep:n. Vuonna 2011 hän kasasi ympärilleen omaa nimeään kantaneen yhtyeen. Osa muusikoista oli vanhoja tuttuja, osa uusia tuttavuuksia. Yhteinen sävel löytyi nopeasti. Ensimmäinen bändituotanto oli *Waltz to Paris* -ep.

Toistaiseksi Aino Venna on julkaissut kaksi pitkäsoittoa. *Marlene* julkaistiin vuonna 2012 ja *Tin Roof* vuonna 2014.

Tajusin, kuinka universaalia epäonninen rakkaus on.

omat murheeni välttämättä ylittäneet uutiskynnystä ja päätin tähdätä globaaliin sydänsuruun.”

Ensimmäinen virallisempi keikka Ainolla oli 27.1.2010 Tampereen Klubilla.

”Pikku Kukan **Lotta Savolainen** oli kuullut minun esittävän jossakin bileissä **Aimee Mannin** kappaleita ja kysyi minua mukaan heidän minikiertueelleen lämpärin peruttua tulonsa. Ehdotin omien biisien esittämistä ja Lotta piti ajatusta hyvänä.”

Aino Vennan omaleimainen, tyylikäs musiikki liikkuu valtavirran ulkopuolella. Siinä yhdistyvät esimerkiksi jazz, chanson ja blues. Tunnelmassa on nostalgiaa, ajattomuutta ja moderniutta. Osaltaan tunnelmaan vaikuttaa Vennan tumma ja vahva ääni.

Teksteissä ja yleisfiiliksessä on kaihoa, riipivyyttä ja kepeyttä. Musiikki on samaan aikaan helposti lähestyttävää ja monitasoista. Laulukielenä on useimmiten englantia, välillä ranska, joskus suomi tai portugali. Aino Venna

on saanut suosiota myös kansainvälisissä indie-piireissä.

”Toistaiseksi olen tehnyt pitkälti musiikkia, jonka juuret ovat lapsuudessani ja vanhempieni vinyyleissä. Niissä kultaisissa ja kadotetuissa vuosikymmenissä, joiden perään kaikki haikailevat.”

”Valinta ei ollut tietoinen, vaan toistin itseni kautta minulle tärkeitä juttuja. Joskus onnistun luomaan jotain uutta, joskus en. Yritän olla ottamatta kamalan henkilökohtaisesti sitä, että kaikki kirjoittamani kappaleet eivät jää eloon tai ole yhtä omintakeisuuden juhlaa”, Aino naurahtaa.

Ainolle oman musiikin tekemisessä tärkeintä on pulssi: se, että teokset tuntuvat olevan elossa suhteessa häneen ja ainakin sillä hetkellä ympäröivään todellisuuteen.

”Olisi absurdia väittää, ettei ammatista tuleva toimeentulo olisi itselleni tärkeää. En kuitenkaan usko osaavani vielä vaikuttaa tekemiini sisältöihin niin, että kappaleistani tulisi ratkaisevasti kaupallisempia. Ainakaan ilman, että aiheuttaisin itselleni tekijänä tai esiintyjänä hallaa. Koitan olla pelkäämättä epäonnistumista ja jatkaa säveltämistä niin, että en kadottaisi itselleni olennaisia juttuja.”

Aiemmin Ainon suosikkilause oli kirjailija **James M. Barrien** toteamus ’You can have anything in life if you will sacrifice everything else for it.’

”Nykyään ajatus pelkästään työhön keskittyvästä elämästä, ilman perhettäni tai ystäväni, tuntuu hyvin kaukaiselta. En aio uhrata yhtään mitään, mutta tähtään siitä huolimatta kaikkien toiveideni täyttymiseen.”

Aikaa Punaiselle Paronille

Aiemmin Ainon sävellykset tapasivat syntyä jonkin tekstinpätjän tai lauseen ympärille. Nykyään hän löytää kiinnostavia juttuja erityisesti rytmisistä elementeistä.

Äskettäin Aino Venna julkaisi *Murder Island* -singlen musiikkivideon kera. Loppukeväästä Aino kiersi UMO:n jazz-orkesterin kanssa Juice-tribuutti -kiertueella. Ajankoh- taista on myös *Yablochkov Candle* -niminen sirkus/konsertti/klubi-esitys yhdessä ilma-akrobaatti **Iiona Jäntin** kanssa.

Syksyllä 2017 Aino jatkaa vuosi sitten aloittamaansa yhteistyötä Kansallisen audiovisuaalisen instituutin kanssa ja säveltää leffamusiikkia neuvostoliittolaiseen *Tyttö ja Hatturasia* -elokuvaan.

Toistaiseksi olen tehnyt pitkälti musiikkia, jonka juuret ovat lapsuudessani ja vanhempieni vinyyleissä, Aino Venna sanoo.

”Tämäkin on uusi aluevaltaus. Aiemmin sovitin jo konsertissamme valmiita teoksiamme **Geroges Mélièsin** nerokkaisiin lyhytelokuviin.”

Aino ei ole muutenkaan hylännyt elokuvan maailmaa.

”Teen parhaillaan pitkäaikaisen työparini **Anna Antsalon** kanssa uutta musiikkivideota **Aija Puurtiselle**. Annan kanssa olemme tehneet useita videoita kimpassa. Hänen kanssaan työskentely on aina eräänlainen kotiinpaluu.”

Aiemmin Aino ohjasi omat musiikkivideonsa. Sittemmin hän päätti ulkoistaa työn muille.

”**Reetta Aalto** ohjasi portugalinkieliseen *Natas e Manteiga* -biisiini upean tummanpuhuvan videon. Sen kuvauksissa minulla oli ensimmäistä kertaa hauskaa kameran edessä. *Murder Island* -singlen videon ohjaajan **Juho-Pekka Tanskasen** kanssa löysimme yhteisen kielen varsin nopeasti, koska me molemmat olemme kovia **Buñuel**-faneja.”

Moottoriveneily on yksi Aino Vennan rakkaista harrastuksista. Toukokuisessa haastattelutilanteessa katse oli jo kesässä.

”Minulla on oma pieni moottorivene, Punainen Paroni eli Parre. Viime kesänä keikkailimme niin paljon, etten laskenut venettä ollenkaan vesille.”

”Sitä virhettä en aio tehdä enää koskaan. Koskaan ei voi olla niin paljon keikkoja, ettei olisi aikaa pienelle Helsingin saaristo -ajelulle. Ja jos tuntuu siltä, että olen Paronille liian tärkeä ja kiireinen, täytyy vaan tarkistaa omat prioriteetit ja justeerata asioita oikeampaan suuntaan.”●

Toukokuussa julkaistiin Aino Vennan single Murder Island. Kuvat ovat sen Juho-Pekka Tanskasen ohjaamasta videosta.

Taustalla soi musiikki

Oikein valittu musiikki pitää asiakkaat kaupoissa ja kahviloissa.

Teksti HEIKKI JOKINEN

Taustamusiikki on tärkeä osa liiketoimintaa, ja niin pitääkin. Hyvin käytettynä se näkyy myönteisesti yrittäjän kasassa. Digitalisointi ja uusien yrittäjien tulo taustamusiikki-palveluiden markkinoille pitää alan liikkeessä.

Taustamusiikkia eri muodoissaan käyttää Suomessa 30 000 asiakasta, sanoo Gramexin myynti- ja markkinointipäällikkö **Petri Kiiski**. Niistä 20 000 on myymälöitä, kahviloita ja ravintoloita.

Vajaa kymmenen prosenttia Gramexin taustamusiikkiasiakkaista ostaa musiikkipalvelun taustamusiikkioperaattorilta, Kiiski arvelee. Näitä operaattoreita on Suomessa kymmenkunta.

”Bisnes perustuu siihen, että he myyvät ratkaisuja asiakkaan musiikinkäytön tarpeisiin, suunnittelevat esimerkiksi erilaisen toimintaan sopivan aamupäivä- ja iltapäivä-musiikin tai sesonkimusiikin. Usein he toimittavat käyttöön tarvittavat laitteetkin kuten läppärit tai tabletit.”

Ilman operaattorin palveluja toimivat soittavat asiakkailleen useimmiten radiota tai valitsevat musiikin itse.

Luvat löytyvät

Taustamusiikin käyttäjät tarvitsevat luvan äänitemusiikin julkiseen esittämiseen. Se maksetaan musiikin esittämisestä esimerkiksi ravintoloissa, kauppaliikkeissä, liikennevälineissä ja kampaamoissa.

Sillä ei ole merkitystä, mistä äänitemusiikki tulee. Lupa tarvitaan yhtä lailla kuuluu musiikki radiosta, omilta levyiltä, tietokoneelta tai televisiosta.

Yksi rajoitus on kuitenkin syytä muistaa. Yksityiskäyttöön tarkoitetut musiikkipalvelut yleensä kieltävät käyttöehdoissaan palvelunsa käyttämisen musiikin julkiseen esittämiseen. Näin tekevät sekä Youtube että tavallinen, yksityiskäyttöön tarkoitettu Spotify.

Gramexit ja teostot

Gramex kerää korvauksen taustamusiikin käytöstä. Esimerkiksi sadan neliömetrin kaupan taustamusiikki maksaa noin 17 euroa kuukaudessa, 50-paikkaisen ravintolan vajaa 18 euroa kuukaudessa ja alle 30 neliömetrin parturi-kampaamon noin 8 euroa kuukaudessa.

Suomen taustamusiikkimarkkinoilla on tapahtumassa murros, Petri Kiiski sanoo.

Teostolla on omat taksansa taustamusiikille.

Jos käytetään taustamusiikkipalvelua, maksetaan näiden korvausten lisäksi käytettävän palvelun hinta. Taustamusiikkioperaattorit ovat äänen ammattilaisia, jotka räätälöivät musiikin ja tarvittaessa muunkin äänimaailman juuri kuhunkin paikkaan sopivaksi.

Murros markkinoilla

Suomen taustamusiikkimarkkinoilla on tapahtumassa murros, Petri Kiiski sanoo. Spotify on alkanut myydä Ruotsissa, Norjassa ja Suomessa Business- ja Enterprise-versioitaan. Ne mahdollistavat Spotifyn levyvalikoiman julkisen esittämisen suoratoistona yrityskäytössä.

”Kilpailu hinnalla Spotifyn kanssa saattaa olla vaikeaa, taustamusiikkioperaattoreiden on tarjottava lisäarvopalveluja.” Sellaisia ovat esimerkiksi tarkkaan suunnitellut valikoimat, karaoke-mahdollisuudet ja vaikka jukebox-tyyppiset palvelut.

Joillakin operaattoreilla on jo palveluja, joissa asiakas voi vaikuttaa kuultavaan musiikkiin. ”Se ei ole teknisesti vaikeaa. Jos tiskillä on tabletti, josta musiikki valitaan, ei tarvitse kuin kääntää se toisin päin. Markkinoilla on jo sovelluksia, joilla musiikkitoiveita voi näppäillä puhelimellaan pöydässä”, Kiiski sanoo.

Operaattorit miettivät

”On ollut jo joitakin vuosia nähtävissä, että asiakkailta perittävät palveluhinnat ovat laskussa. Taustamusiikkipalveluita käytetään

Myymälöihin voidaan suunnitella erilainen musiikki esimerkiksi aamu- ja iltapäiväksi tai sesonkiaikoina.

enemmän, mutta tuotto asiakasta kohti ilmeisesti vähenee.”

”Spotifyn hinta perustuu itsepalveluun ja siihen, että se on verkossa myytävä online-palvelu ilman käsityötä ja räätälöintiä.”

Operaattoreiden palveluja käyttävät eniten isot ravintolat ja myymälät, Petri Kiiski sanoo. ”Tällöin myymäläpäällikkö ei pohdi aamulla, mitä tänään soitettaisiin, vaan sen miettivät operaattorit.”

Gramex vastaa osaltaan markkinoiden murrokseen. ”Uudistimme vuoden alusta taustamusiikkioperaattorien hinnastomme. Yksinkertaistimme rakennetta ja selkeytimme hintoja, jotta hinnastot vastaisivat paremmin nykyisiä käyttötarkoituksia.”

Asiakaskohtainen ääniformaatti

Audience First on suomalainen, jo kymmeniä vuosia alalla toiminut operaattori. Sen tarjonta kattaa yritysten yrityskuvaa sekä muuta ulkoista markkinointia tukevia ääni-, musiikki-, tuoksu- ja kuvapalveluja.

”Taustamusiikkioperaattoreiden markkina on jollain tasolla muuttunut, mutta meidän asiakasrajapinnassamme se ei paljoa näy”, toimitusjohtaja **Markku Berg** sanoo.

”Palvelu, jota yleisimmin toimitamme asiakkaillemme, on asiakaskohtaisesti luotu ääniformaatti. Supermarketissa huomioimme esimerkiksi asiakasviikkauksen, asiakkaiden

Taustamusiikkioperaattorit ovat äänen ammattilaisia.

ikäkäranteen ja eri vuorokaudenajat. Seniorit käyvät kaupassa aamulla, iltapäivällä tullaan pienten lasten kanssa ja illalla sekä viikonloppuisin koko perhe.”

Yhteys markkinointiin

Musiikin tarkan valinnan lisäksi Audience First tuottaa sen lomaan halutun äänimainonnan ja muut viestit esimerkiksi sulkemisajasta sekä muista palveluista. Tarvittaessa se huolehtii esitystekniikastakin. ”Tämä on peruspalvelumme, josta on helposti muokattavissa laajempia ja suppeampia versioita eri asiakkaiden erilaisiin tarpeisiin.”

Markku Berg korostaa yhtiönsä tarjonnan ja toimintamallin olevan kiinteässä yhteistyössä asiakasyritysten markkinoinnin kanssa. ”Äänen tulee välittää identtistä viestiä muun markkinoinnin kanssa.”

”Jos myymäläpäällikkö tekee soittolistat, se ei ole sama asia. Kauppapaikan äänen ei tule olla henkilöstön palkanlisä vaan sen tarkoitus on viihdyttää asiakkaita ja luoda haluttu ilmapiiri. Minä ehkä haluaisin soittaa vain 1960- ja 1970-lukujen heavy-rockia, mutta se

valinta ei ehkä tukisi halutulla tavalla muuta markkinointia.”

Asiakkaita kuunneltava

”Näitä palveluita eivät kaikki alalle tulleet uudet toimijat tarjoa ja siksi ne eivät kenties vastaa asiakkaidemme tarpeita”, Markku Berg sanoo. ”Kuuntelemme kyllä entistäkin herkemällä korvalla asiakkaita – mitä uusia tai piileviä tarpeita uusien toimijoiden alalle tulo on herättänyt.”

Vastaus uuteen kilpailuun on omien tuotteiden ja palveluiden ajan tasalla pito. Joitakin muutoksia tuotteiden rakenteisiin ja hintoihin on tehty, Berg kertoo.

Audience Firstin perusvastaus alan kilpailuun on palveluiden tarkka sovittaminen kunkin asiakkaan yksilöllisiin tarpeisiin hänen liiketoimintansa tukemiseksi.

”Olemme myös lähellä ja meidän kanssamme on helppo asioida. Jos palvelu on vain nettisaitilla, ei se ole sama kuin henkilökohmainen yhteys. Audience First on lisäksi kotimainen toimija, jonka merkitystä näinä aikoina ei voi väheksyä.”●

Jazz elää hetkessä

Reiska Laine on soittanut jazzia 1960-luvulta.
Matkaan mahtuu paljon.

Teksti MARJO HUUSKONEN Kuvat PORI JAZZ / STEFAN CRÄMER ja MARKKU ÅBERG

Reiska Laine on ollut muusikko koko ikänsä. Soittamisen ohella hän on toiminut laajasti muusikkojen yhteisten etujen puolesta. Nyt hän kertoo omin sanoin elämästään ja mietteistään musiikista.

”Haluaisin ensiksi kertoa runona rumpusooloni, että juuri tätä minä haluan soittolani sanoa.

Lausua ensin sen runon ja sen jälkeen soittaa soolon. Jokainen esittävä taiteilija haluaa, että esityksessä on joku sanoma. Muuten se on ihan tyhjänpäiväistä ja merkitsetöntä.”

Tukholmaan vai rummut?

”Kävin koulua 14-vuotiaaksi asti Mäkelän kansakoulussa, asuimme perheen kanssa Toukolassa.

Olin hommannut itselleni ensimmäiset omat rummut jo vähän ennen kuin koulu loppui. Olimme lähdössä luokkaretkelle Tukholmaan ja sain faijalta matkarahat.

Sanoin kuitenkin opettajalle, etten niitä saanut ja ostin rahoilla rummut. En edes maksanut niitä silloin, vaan myöhemmin pikkuhiljaa. Koulussa selitin, että mä kyllä pääsen sinne Tukholmaan ihan milloin vaan kun minusta tulee hyvä soittaja.

Sain ekan duunin Hakaniemen Metal-lista. Olin kännisten peltiseppien apurina, kun ne roikkuiivat talvella köysissä katolla ja pidin kiinni suojanarusta, joka oli savupiipun ympärillä.

Työpäivä alkoi seitsemältä, mutta ei ne duunarit uskaltanut kiivetä sinne katolle vasta kun kymmenen jälkeen kun Alko aukesi. Sitten kerran olin **Paroni Paakkunaisen** luona Korsossa jameissa, enkä jaksanut lähteä töihin muutamaan päivään. Ei tarvinnut enää mennäkään, sain potkut.”

Symbaalilla mukaan

”Seuraavaksi menin auton rasvariksi, Suomen Väri ja Vernissan maalivarastoon. Siihen taloon, missä oli myöhemmin Lepäkololuola. Johtajana siellä oli **Lindströmin Olle, Erikin** veli. Hänellä oli bändi ja pääsin heti siihen mukaan. Keikkoja meillä oli heti aika paljon.

Jossakin vaiheessa pääsin sitten **Backlundin Kaitsun, Kuutamon Ripan** ja **Kuivalan Hessun** jazz-bändiin ihan vain sen takia, kun minulla sattui olemaani yksi hyvä Zildijan symbaali. Ripan mielestä olin sellaisen suoran kompini mestari. Kaitsun mielestä muut ei saaneet selvää, missä mennään, kun mun vasen käteni räpisteli mitä sattuu. >>>

Porissa olen ollut esiintymässä joka vuosi.

REINO LAINE • Syntynyt 1946 • Muusikko, rumpali • Luottamustoimia olleet muun muassa Suomen Jazzliiton hallitus, Suomen Jazzarkiston hallitus, Pori Jazz 66 hallitus, Jazz-muusikot JAM hallitus, Suomen Kansallisopperan säätiön hallintoneuvosto ja PAND – taiteilijat rauhan puolesta puheenjohtaja • Valtion säveltaidetoimikunnan jäsen 1986–1991 ja puheenjohtaja 1990–1991 • Helsingin kaupunginvaltuuston jäsen 1997–2004 • Kansanedustaja 1996–1999 • Suomen Jazzliiton Yrjö-palkinto 1991

Reiska Laine Band esiintyi Pori Jazz -festivaalilla kesällä 2015. Mukana Reiska Laine (rummut), Jukka Eskola (trumpetti), Önder Focan (kitara), Marian Petrescu (piano) ja Jyrki Kangas (kontrabasso).

>>>

Kysyin, että mitä mä sitten teen? Kaitsu sanoi, että pistä se käsi vaikka taskuusi ja minä laitoin sen taskuun. Annoin sen olla siellä niin kauan kunnes opin sillä vasemmal-la jotain tekemään. Siihen asti komppasin vain oikealla.”

Kohti Kuusankoskea

”Olin soittamisen ohessa Musiikki-Fazerilla töissä 1962–63 levyplokkarina, ensin Aleksilla ja sitten Pitäjänmäellä. Siellä tutustuin Kärjen Topiin, Tuula Valkamaan, Rauta-vaaraan, Helismaahan ja muihin sen ajan tyyppeihin, kun he kävivät tapaamassa mei-dän varastopäällikköämme.

Soitin kymmenkunta keikkaa Olavi Virran bändissäkin, mut ei siitä mitään tul-lut, Olan elämä oli liian kosteaa just niihin aikoihin.

Kerran Musiikki-Fazerille tuli Taisto Tammi ja hän oli kuullut, että soitan rumpuja. Hän kysyi tulisinko hänen tango-bändiinsä ja muuttaisin Kuusankoskelle asumaan. Mi-käs siinä, muutin sinne pariksi vuodeksi. Olin silloin 18-vuotias.”

Hienoa tangon aikaa

”Taiston bändissä soittaminen oli hienoa aikaa. Se oli paras koulu oppia live-esiinty-mistä, olen erittäin onnellinen siitä. Taiston ja minun lisäksi yhtyeessä soittivat Masa Sarmanto bassoa, Taito Vainio haitaria ja Jouko Seppälä saksofonia. Kokoonpano oli erinomaisen hyvä ja sillä me kiersimme ja soitimme viisi keikkaa viikossa.

Taiston kanssa olimme aina kimpassa. Sekin oli hienoa, että hän perehdytti minut romanikulttuuriin, mikä olikin aika voima-kasta siellä Kuusankoskella ja Kouvolassa päin.

Taistolla ei ollut ajokorttia, minulla taas oli ja kuljimme lyhyet keikkamatkat kaksis-taan Taiston Volvolla. Muu bändi meni toi-sella autolla. Ajettiin kun hullut, joskus Tais-tokin, vaikka hänellä ei sitä korttia ollutkaan.”

Aina Porissa

”Kun mä parikymppisenä aloin tulla enem-män mukaan musakuvioihin tapahtuikin paljon. Vuonna 1966 oli kolme isoa juttua: ensimmäinen Pori Jazz, Lapualaisoopperan kantaesitys Vanhalla Ylioppilastalolla ja Love Records. Olin niissä kaikissa mukana.

Porissa olen ollut siitä lähtien esiintymässä joka vuosi. Tänä vuonna kvintetin kanssa, jossa lisäksi soittavat Olli Ahvenlahti, Jari Perkiömäki, Jyrki Kangas ja Severi Pyysalo.

Sitten vuonna 1969 tuli Montreaux’n Jazzfestareiden kilpailun voitto Eero Koi-vistoisen yhtyeen kanssa. Päästiin Amerik-kaan soittamaan Newportin festivaalillekin ja

muutin sitten New Yorkin vajaaksi vuodeksi. Soitin muutamassa bändissä ja kuuntelin hyvää musiikkia, mutta en sinne kuitenkaan kotiutunut.”

Jazzin olemuksesta

”Mitään keikkaa ei voi harjoitella etukäteen, treenillä saa vain valmiudet siihen. Varsinkin kun soittaa jazzia, joka perustuu suurelta osin improvisaatioon, niin tiedetään suunnilleen biisistä vain rakenne, sävellaji, joku melodian pätkä ja jotain muuta. Itse konsertti on aina ainutkertainen ja joka kerta erilainen. Ja niin pitää ollakin.

Jazz pyrkiikin siihen, että soitetaan fiiliksen mukaan, sen mikä on siinä hetkessä. Nykyäänkin aika moni jazzin soittaja menee keikkalavoja kiertäviin bändeihin. He oppi-vat miten saadaan kontakti yleisöön ja hom-ma toimimaan, se on tärkeää.

Muusikon tulee olla hyvin avarakatseinen ja omaksua vaikutteita, mutta koskaan et ole valmis. Vanhemmiten on alkanut nauttimaan yhä enemmän soittamisesta, ja siitä on tullut vielä mukavampaa kun näitä esiintymisiä niin paljon takana. Silloin tajuaa miten fiiliis syn-tyy bändin, biisin, yleisön ja tilan kanssa.”

Aina löytää uutta

”Varsinkin kun teemme uutta musaa Junnu Aaltosen bändin kanssa, jossa soittavat Iro Haarla, Uffe Krokfors, Junnu ja minä, niin tulee kuunnelluksi näitä modernejakin bän-dejä enemmänkin kuin ennen vanhaan ja aina löytää jotain uutta.

Jazz on toisaalta sellaista musiikkia, että esiintyessämme tavallaan soitamme vähän toinen toisillemme. Ei sinne voi mennä heit-tämään ihan mitä vain. Loirin Vesku aina sanoo, että jokainen keikka pitää ottaa kuin se olisi sun viimeinen. Ja jokainen esiintymi-nen täytyy ottaa tosissaan.

Olen nykyään pitänyt pienen puheen meidän keikoilla ja kertonut miten olemme päätyneet juuri siihen tiettyyn musiikkiin, mitä me nyt aiomme esittää. Voi sanoa, että levyille on tallennettu vain yksi versio täs-tä musiikista, mutta niitä versioita on yhtä monta kuin meillä on ollut keikkoja.”

Rumpali on persoona

”Kaikki rumpalit ovat omalla tavallaan per-soonia ihan eri tavalla kuin pianistit tai muut soittajat. Pianisteilla on Aaronin ja Thomp-sonin koulut, joita kaikki alkavat ensin soit-tamaan. Rumpaleilla ei oikeastaan mitään tuollaisia ole, rumpalit oppivat vähän eri lailla jokainen.

Eniten mä olenkin kiinnostunut ihmisen persoonasta. Vaikka jokin juttu ei niin hyvin kulkisikaan, se soitto on omaperäinen ja per-soonallinen. Tämä pätee kyllä kaikkiin soit-tajiin.

Meillä Suomessa ei niin paljoa edes mat-kita ulkomaisia soittajia, koska täällä ei heitä ole. Me olemme paljon omapäisempiä ja per-soonallisempia.”

Näkemällä oppii

”Aikoinaan kuuntelimme Amerikan ääntä, matkittiin jenkkejä ja ammennettiin sieltä vaikutteita. Mutta kun meidän panoksem-me tuli, siinä oli jo suomalainen leima. Seu-raavan sukupolven ei ole tarvinnut matkia amerikkalaisia niinkään paljon, koska täällä on ollut vaikuttajia jo omasta takaa. Nyt he puolestaan ovat tulevan polven innoittajia. Suomalaisuus tulee esiin aina vain voimak-kaammin.

Nykyään ajattelen, että rumpuja oppii soittamaan parhaiten näkemällä ja tietysti myös kuuntelemalla. Voin kyllä antaa neuvo-ja, jos minulta niitä kysytään.

Olinhan mä aikoinaan muutamilla musa-leireillä, mutta lähinnä jonkinlaisen ohjaajan roolissa. En minä itsekkään sen kummemmin ole oppia saanut. Joskus Oilingin Masa ker-toili minulle, miten hän on juttuja tehnyt kun aloitti soittamisen.”

Ylivoimainen Coltrane

”Näin John Coltrane vuonna 1961 ja 1962 keikalla Helsingissä. Se kolahti – ja kovaa! En edes vertaa Coltranea muihin, hän kun on niin ylivoimainen. Kuuntelen Coltranea melkein joka päivä, en mitään pikkupätkää kerralla vaan aina enemmän ja enemmän.

Hän on yhä äärimmäisen mielenkiintoi-nen, vaikka niitä samoja sooloja kuuntelee aina uudestaan ja uudestaan. Olen alkanut kuunnella myös muita fonisteja ihan uusin korvin ja etsinyt yhteneväisyyksiä Coltra-neen ja muihin, miettinyt miten tietyt soun-dit ovat syntyneet.

Enemmän minä kuuntelen fonisteja kuin yhtäkään rumpalia, vaikka tottakai Elvin Jones tai Tony Willams ja muut menevät siinä samassa missä kuuntelen Miles Davisia tai Coltranea.”

Sanojakaan ei tarvita

”Coltrane foni puhuttelee kuulijaa, se on kuin saarna. Jos oikein alkaa miettimään, siitä voi löytää jotain jumalallista, mutta mä löydän siitä myös ihan tavallisia asioita.

Enhän minä häntä ihmisenä tuntenut, hän puhuttelee minua pelkästään musiikkin-sa kautta. Mutta uskon, että hänen on ollut pakko olla hyvä ihminen, eivät pahat ihmiset voi saada aikaan tuollaista soundia.

Samaa voin sanoa Taisto Tammesta. Hän teki minuun suuren vaikutuksen ihmisenäkin, sielukas ja persoonallinen, loistava laulaja ja tulkitsija. Se lämpö ja ne elementit, mihin kuulija kiinnittää huomiota, ne vaikut-tavat jotenkin johonkin paikkaan sinussa.”

Siihen ei välttämättä tarvita sanoja. Rum-muilla on hieman vaikeampaa sanoa tai välit-tää tunteita.”

Ei entinen rumpali!

”Entinen kansanedustaja, entinen kaupun-ginvaltuutettu, entinen valtion säveltaidetoimikunnan puheenjohtaja, entinen Suomen Kansallisoopperan hallintoneuvoston jäsen, entinen Pori Jazzin hallituksen jäsen, entinen Suomen Jazzliiton hallituksen jäsen, entinen teatteri Pienen Suomen hallituksen jäsen, entinen Teatterisäätiön hallituksen jäsen, entinen Stadionsäätiön hallituksen jäsen, entinen Helsinki Kulttuurikaupunkisäätiön hallituksen jäsen – kaikki nämä pitävät paik-kansa, mutta entinen rumpali en ole!”●

Rumpuja oppii soittamaan parhaiten näkemällä ja tietysti myös kuuntelemalla, Laine sanoo.

GTM:llä on hyvät edellytykset saada aikaan kestäviä tuloksia, Stefan Kajanus sanoo.

Stefan Kajanus vetää GT Musiikkiluvat Oy:tä

Stefan Kajanus aloitti toukokuussa Gramexin ja Teoston yhteisen musiikkilupakaupan toimitusjohtajana.

Teksti LAURI KAIRA Kuva MATTI MATIKAINEN

GT Musiikkiluvat liike-toiminnan johtaminen ja kehittäminen on minulle upea haaste, jossa yhdistyvät tehtävän vaatimukset ja oma osaamiseni,” sanoo **Stefan Kajanus**, 44.

Kajanus on työskennellyt 14 viime vuotta media- ja kustannusalojen johtotehtävissä. Hän on toiminut muun muassa Monster.fi:n toimitusjohtajana, Kauppalehden media-myyntin johtajana, Etuovi.com:n myyntijohtajana sekä Schildts & Söderströmsin varatoimitusjohtajana ja myyntijohtajana.

Hienoa päästä kehittämään

”On hienoa päästä kehittämään yhdessä osaavan henkilöstön kanssa monikanavaista

palveluliiketoimintaa, jota omistajajärjestöt ovat huolella valmistelleet”, Kajanus sanoo.

”Tehtävässä yhdistyvät pitkälti ne osat alueet, joiden parissa olen työskennellyt ja joiden parissa viihdyn. Uuden luominen ja kokonaisvastuu kehittyvästä liiketoiminnasta motivoivat minua.”

”Tavoitteena on luoda GTM:lle vahva organisaatiokulttuuri, jossa henkilöstö on sitoutunut hyvään asiakaspalveluun ja toiminnan jatkuvaan kehittämiseen”, Kajanus sanoo.

Sitoutunut henkilöstö on vahva voimavara. ”Gramexin ja Teoston ammattitaitoinen henkilöstö tuntee ylpeyttä omasta työstään ja moni on saanut olla mukana vaikuttamassa GTM:n valmisteluun. Tämän takia GTM on hyvällä tiellä myös henkilöstön sitouttamisessa ja osallistamisessa.”

Entistä parempaa palvelua

Sekä Gramexin että Teoston asiakkaat hyötyvät siitä, että suuren osan luvista saa jatkossa yhdeltä luukulta.

Kajanus näkee, että GTM:llä on hyvät edellytykset saada aikaan kestäviä tuloksia. ”Yhtiöllä on hyvin tehty liiketoimintasuunnitelma ja valmistelut ovat jo pitkällä.”

”GTM:n asiakaspalvelun tavoitteena on tarjota asiakkaille sujuvaa palvelua sekä toimiala- ja asiakaskohtaista erityisasiantuntemusta musiikkilupiin liittyen. Tehokkaalla ja monikanavaisella palveluprosessilla pyritään hyvään käyttökokemukseen ja korkeaan asiakasyytyväisyyteen.”

”Tällä tavalla musiikkia liiketoiminnassaan käyttävät yritykset saavat tarvitsemansa musiikkiluvat helposti yhdeltä luukulta”, Kajanus sanoo. ●

? kysy

Kysymyksiä voi lähettää osoitteella toimitus@gramex.fi

Tällä palstalla vastataan lukijoiden ja Gramexin asiakkaiden esittämiin kysymyksiin. Kysyä voi mistä tahansa Gramexin alaan kuuluvasta asiasta, Gramexpressin toimitus etsii vastauksen.

Gramex-maksut ja isän 50-vuotisjuhlat

Milloin isän 50-vuotisjuhlille tarvitaan Gramex-lupa? Entä paljonko korvauksia tavallinen parturikampaamo maksaa kuukaudessa? Uusi Kysy-palsta aloittaa tässä numerossa.

1

Paljonko parturi-kampaamo maksaa kuukaudessa Gramex-korvauksia?

Tariffimme sovitaan toimialoittain. Parturi-kampaamoiden hinnoittelu on sovittu kampaamon neliömäärän mukaiseksi.

Yleisin kokoluokka on alle 30 m² kokoiset parturi-kampaamot. Sellaisen vuosimaksu on 94,04 euroa (+ arvonlisävero). Se tekee 7 euroa 80 senttiä kuukautta kohden. ●

3

Kuulen usein puhuttavan teoskynnyksestä? Mikä se on?

Tekijänoikeuslaki takaa suojan luovan työn tuloksille, olkoon kyse sitten sävellyksestä, sarjakuvasta, veistoksesta tai muusta kirjallisesta tai taiteellisesta teoksesta.

Tämän suojan saamiseksi teoksen on oltava itsenäinen ja omaperäinen – eli sellainen, ettei joku toinen tekisi ihan samanlaista. Tätä kutsutaan teoskynnyksen ylittämiseksi.

Käytännössä tämä kynnyksen on useimpien luovan työn alojen kuten kuvataiteen tai musiikin kohdalla matala, oikeastaan kaikki luova työ ylittää kynnyksen. Hiukan korkeampi se on esimerkiksi muotoilun ja valokuvan kohdalla.

Teoksen taiteellinen taso tai tekijän ammattimaisuus ei vaikuta asiaan, omaperäisyys ja itsenäisyys riittää. Pablo Picasson teos ylittää teoskynnyksen siinä kuin lapsenkin piirros – niiltähän ei omaperäisyyttä puutu.

Yksityiskohtaista rajaa omaperäisyydelle ei voi vetää, sehän on omaperäisyyden ideakin. Kiistatapauksissa rajanveto voidaan viedä tekijänoikeusneuvostoon, joka antaa asiasta lausunnon. Jos ei sekään auta, ratkaisun tekee oikeus. ●

4

Isäni järjestää 50-vuotispäivänsä johdosta avoimen vastaanoton ravintolaan ja ilmoittaa siitä lehdessä. Maksetaanko siellä soivasta musiikista Gramex-korvauksia?

Koska isäsi tilaisuus on julkinen, eli yleisölle avoin, siitä maksetaan korvaukset. Jos kyse on yksityisestä suljetusta perhetilaisuudesta, jonne voivat tulla vain kutsuvieraat, korvauksia ei sen sijaan makseta.

Koska tapahtumanne on ravintolassa, kysyykö onko sillä jo Gramex-sopimus. Usein ravintoloilla on sellainen. Silloin tästä ei tule teille lisäkuluja. ●

5

Miksi live-konsertista maksetaan Teosto-korvaukset mutta ei Gramex-korvauksia?

Live-konsertissa esiintyvä muusikko saa keikkapalkkion suoraan. Siksi Gramexia ei siinä välissä tarvita. Säveltäjä ja sanoittaja eivät saa keikkapalkkiota, joten heille kerätään livekeikoista Teosto-korvaukset.

Jos konsertin väliajalla soiteetaan äänitemusiikkia kuten esimerkiksi äänilevyä, radiota, tai musiikkia tietokoneelta, siitä kerätään muusikoillekin Gramex-korvauksia. ●

2

Miten Gramex-korvausten piiriin pääsee?

Korvauksia kerätään äänitteiden käytöstä. Kun joko esiinnyt äänitteen, olet oikeutettu tulemaan Gramexin asiakkaaksi ja saamaan korvauksia sen esittämisen ja kopiointin perusteella.

Voit toteuttaa oikeutesi tekemällä asiakassopimuksen. Löydät sen kotisivuiltamme taiteilijoiden ja tuottajien osastosta. Jotta äänitteen käytöstä voidaan kerätä korvauksia, siitä tulee lisäksi tehdä meille ääniteilmoitus. ●

Sukellus 1970-luvulle

TURKULAISEN Svart Recordsin julkaisulinja on selkeä, kertoo toimitusjohtaja **Tomi Pulkki**. ”Julkaisemme mitä itseä sattuu huvittamaan, emme rajoita itseämme mihinkään genreen.” Moni levy-yhtiö suuntautuu vain yhteen tyyliin. ”Meistä on mukava yllättää ihmiset.”

”Johtoajatus firmassa on, että teemme viimeisen päälle. Ajatteleme itseämme ostajina – mitä me itse haluaisimme.”

Vuonna 2009 aloittanut Svart Records kasvoi pienimuotoisesta harastustoiminnasta perustajiensa Tomi Pulkkin ja **Jarkko Pietarisen** ammattiksi. Nyt katalogissa on noin 350 julkaisua. Niistä noin 80 prosenttia on uudelleenjulkaisuja.

Tänä ja ensi vuonna yhtiö julkaisee Pop-Liisa ja Jazz-Liisa -sarjoissa 36 levyä suomalaista jazzia ja progressiivista rockia vuosilta 1972–77. Levyt on äänitetty Yleisradion Liisan kadun studiossa Helsingissä radio-ohjelmaan Popstudio. Osaa kappaleista ei ole kuultu koskaan levyllä.

Hankkeen valmisteluun meni kolme vuotta. ”Olimme kuulleet joitakin Ylen raitoja ja aloimme tarkistaa, onko niitä tallella. 1960-luvulta ja 1970-luvun alkuun Ylellä on paljon nauhoja, sen jälkeen vähemmän.”

Ylen nauhoista tehtiin looginen kokonaisuus. Mukana ovat muun muassa Wigwam, **Jukka Tolonen**, KOM Quartet, Kalevala, Tasavallan Presidentti, **Jukka Linkola** Octet, Piirpauke ja Magyar.

Satoja muusikkoja

Ylellä oli muusikoiden kanssa sopimus vain radio-ohjelmista. Levytyslupien hankinta jäi Svart Recordsille.

”Otimme yhteyttä 250 muusikkoon ja perikuntaan. Lähes kaikki suostuivat innokkaasti mukaan. Kaikki eivät edes muistaneet tällaista sessiota.”

”Vain yksi suunnitelluista levyistä jäi julkaisematta, koska rumpali sanoi ei julkaisemiselle. Muut muusikot olisivat kyllä suostuneet. Sitä levyä ei siis voitu tehdä.”

Tomi Pulkki arvioi, että mukaan saatiin 98 prosenttia kaikesta mikä haluttiin. ”Joitakin lyhennyksiä levyillä jouduttiin tekemään kun yksittäisiin kappaleisiin ei saatu kaikkien soittajien lupaa.”

Joitakin nauhoja ei löytynyt lainkaan Ylestä, esimerkiksi Kasevan ja **Maaritin** konsertit.

”Luotettavat tiedot konserteista saatiin 1970-luvun sanomalehtien radio-ohjelmatiedoista. Etsimme ne itse lehdistä. Se vaati paljon pikkutarkkaa työtä, Musiikin edistämissäätiöltä saatu tuki tuli todella tarpeeseen.”

Levyjen kannet ovat poikkeuksellisen tyylikkää, suorastaan upeat. Ne on tehnyt maan ykkösgraafikoihin kuuluva **Jussi Karjalainen**.

”Mietimme 1970-luvun kuvan asiallista tyyliä, jossa on design-henkeä. Jussi toi mukanaan uusiakin elementtejä kansiin.” Fyysisen levyn ostajan on saatava vastinetta rahoilleen, Tomi Pulkki sanoo. Siksi kannenkin suunnittelu on tärkeää.

Oton kvartetti vuodelta 1973 on mukana Jazz-Liisa -sarjassa. Siinä soittivat Jukka Linkola, Jorma Koivulehto, Otto-Tapio Nevanlinna ja Heikki Timonen. Levyjen kansien suunnittelusta vastaa Jussi Karjalainen.

KUVA: HEIKKI TIMONEN

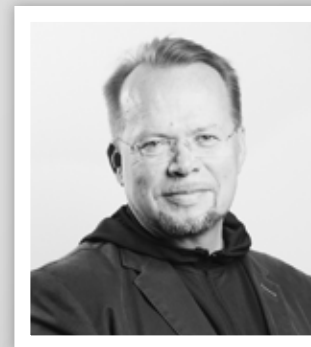

Levyjen painokset ovat pieniä, 500 kappaletta. Myyntiä niille on kertynyt parisataa levyä kohti. ”Nyky maailmassa se on hyvä myynti. Tämä on aika lailla diggarimusiikkia.”

Jatkossa Svart Records kartoittaa löytyisikö vastaavaa hanketta, vaikka

live-sarjaa Ylen arkistoista. ”Ylehan on nauhoittanut esimerkiksi Pori Jazzia.” ●

Heikki Jokinen

KUVA: TERO AHONEN

Ammattimaisuus on tärkeintä, Ahti Vanttinen sanoo.

Tukea työhön

TYÖSKENTELYTUESTA Musiikin edistämissäätiössä vastaa seitsenjäseninen asiantuntijatoimikunta. Puheenjohtaja **Ahti Vanttinen**, mitä toimikunta tekee?

”Käsitlemme saapuneet tukihakemukset neljä kertaa vuodessa ja teemme niistä esitykset säätiön hallituksen hyväksyttäväksi. Tukea voidaan myöntää luovan tai esittävän säveltaiteen ammattimaista työskentelyä varten.”

”Hakemuksia tulee kierroksesta riippuen pari-kolme sataa. Ne käsitellään tyypillisesti kahden tai kolmen päivän aikana siten, että kukin kokous kestää 3–5 tuntia.”

Työskentelytukea myönnetään yhdestä kolmen kuukauden ajaksi. Ylivoimaisesti tavanomaisin tuki on 1 670 euroa kuukauden työskentelyä varten.

Millä perusteilla päätetään, ketkä apurahan saavat?

”Tarkastelemme etenkin toiminnan, hankkeen tai tuotannon ammattimaisuutta ja myös hakijan aiempaa työskentelyä.”

Hakemuksen sisällölläkin on merkitystä. Hyväkin hakija voi jäädä ilman tukea, jos kaikki olennaiset tiedot eivät ilmene hakemuksesta.

Jos hakijalla on säännöllisiä palkkatuloja tai muita apurahoja, työskentelytukea ei voida myöntää. Tuki myönnetään elinkustannuksiin, ei projektin kuluihin.

Musiikin lajilla, asuinpaikalla, iällä tai, sukupuolella ei lähtökohtaisesti ole vaikutusta tukikäsittelyssä, Vanttinen sanoo.

”Musiikin lajilla voi olla välillistä merkitystä sikäli, että tukea pyritään mahdollisuuksien mukaan kohdistamaan eri musiikin lajeille. Tärkein kriteeri on hakijan toiminnan ammattimaisuus, eikä mitään kiintiöitä eri musiikkilajeille ole.”

Osa tukivaroista on kohdistettu luovaan ja osa esittävään säveltaiteeseen, ja tämä vaikuttaa osin tukipäätöksiin. ●

Heikki Jokinen

Musiikin edistämissäätiö MES:n päätöksiä 1.1.–30.4.2016

Elävän musiikin tuki 261 550 euroa, saajia 163

Markkinointi- ja vientituki 169 200 euroa, saajia 23

AV-tuotantotuki 72 300 euroa, saajia 59

Äänitetuotantotuki 77 100 euroa, saajia 75

Saajia yhteensä 320 kappaletta, 580 150 euroa

Tiedot hakuaajoista ja ohjeet: www.musiikinedistamissaatio.fi

SUOMEN SUOSITUIN KEIKKAHAKU

METELI
METELI.NET

UUTTA METELISSÄ!

SELAA **SUOMEN** LISÄKSI
MYÖS **VIRON, RUOTSIN,**
SAKSAN JA SVEITSIN
KEIKKOJA.

facebook.com/meteli.net twitter.com/meteli instagram.com/metelinet

”FEEL^{THE} MUSIC GET PUMPED”

Tutkimus: Boutcher, S.H. & Trenske, M. (1990). The effects of sensory deprivation on perceived exertion and affect during exercise. Journal of Sport and Exercise Psychology, 12 167-176. Tutkimuksen mukaan musiikin kuuntelu urheilusuorituksen yhteydessä kohottaa mielialaa ja parantaa suorituskyyä.

Musiikin tallennusluvut liikuntakäyttöön www.gramex.fi.

GRAMEX